

COMISIA DE EVALUARE A JUDECĂTORILOR
JUDICIAL VETTING COMMISSION
str. Alexei Mateevici 75, mun. Chișinău,
MD-2009, Republica Moldova
+373 22 820 882 | +373 60 246 352
secretariat@vettingmd.eu | www.vettingmd.eu

RAPORT DE EVALUARE

aprobat conform articolului 40

din Regulamentul de organizare și funcționare

GRIGORE DAȘCHEVICI

judecător al Curții de Apel Centru

subiect al evaluării conform articolului 3 alin. (1) din Legea nr. 252/2023

7 mai 2025

Cuprins

I. Introducere	3
II. Subiectul evaluării.....	3
III. Criteriile de evaluare	3
IV. Procedura de evaluare	6
A. Implicarea în cauze examinate de CtEDO.....	8
B. Potențiale încălcări de etică în legătură cu deciziile emise de subiect.....	16
C. Încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese.....	18
D. Avere inexplicabilă (2012, 2013, 2014, 2017, 2019 și 2023)	28
VI. Concluzia	63
VII. Acțiuni ulterioare și publicarea.....	63

Completul de evaluare A al Comisiei (în continuare „Comisia”), instituită prin Legea nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, exercitându-și atribuțiile potrivit Legii nr. 252/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative (în continuare „Legea nr. 252/2023”) a deliberat la 11 februarie 2025 și a aprobat următorul raport la 7 mai 2025. Membrii care au participat la aprobarea raportului au fost:

1. Andrei BIVOL
2. Lavly PERLING
3. Lilian ENCIU

Pe baza activității sale de colectare și revizuire a informațiilor, a explicațiilor subiectului și a deliberărilor ulterioare, Comisia a elaborat următorul raport de evaluare.

I. Introducere

1. Prezentul raport îl vizează pe dl Grigore Dașchevici, judecător al Curții de Apel Centru (în continuare „subiect”).
2. Comisia a desfășurat evaluarea în conformitate cu Legea nr. 252/2023 și cu Regulamentul de organizare și funcționare al Comisiei de evaluare (în continuare „Regulament”).
3. Comisia a conchis că subiectul nu corespunde criteriilor de integritate etică și financiară stabilite de Legea nr. 252/2023.

II. Subiectul evaluării

4. Subiectul este judecător la Curtea de Apel Centru din 2015. Până la 27 decembrie 2024 această instanță era denumită Curtea de Apel Chișinău.
5. Între 1998 și 2015, acesta a fost judecător la Judecătoria Călărași. În perioada 2011-2015, a fost Președintele acestei instanțe.
6. Subiectul a obținut o diplomă de licență în drept în 1996 la Universitatea de Stat din Moldova.

III. Criteriile de evaluare

7. Potrivit articolului 11 alin. (1) din Legea nr. 252/2023, Comisia evaluează integritatea etică și financiară a subiectului.
8. Articolul 11 alineatul (2) din Legea nr. 252/2023 stabilește că un subiect:

„[...] nu corespunde cerințelor de integritate etică dacă Comisia de evaluare a stabilit că:

a) în ultimii 5 ani, a încălcat grav regulile de etică și conduită profesională a judecătorilor sau, după caz, a procurorilor, precum și dacă a avut un comportament arbitrar sau a emis acte arbitrare, în ultimii 10 ani, contrare normelor imperative ale legii, iar Curtea Europeană a Drepturilor Omului stabilise, anterior adoptării actului, că o decizie similară a fost contrară Convenției Europene pentru Drepturile Omului;

b) în ultimii 10 ani, a admis în activitatea sa incompatibilități și conflicte de interese care afectează funcția deținută.”

9. Articolul 11 alin. (3) din Legea nr. 252/2023 prevede că un subiect:

„[...] nu corespunde criteriului de integritate financiară dacă Comisia de evaluare are dubii serioase determinate de faptul că:

a) diferența dintre avere, cheltuieli și venituri, pentru ultimii 12 ani, depășește 20 de salarii medii pe economie, în cuantumul stabilit de către Guvern pentru anul 2023;

b) în ultimii 10 ani, a admis iregularități fiscale în urma cărora suma impozitului neplătit a depășit, în total, 5 salarii medii pe economie, în cuantumul stabilit de către Guvern pentru anul 2023.”

10. Normele de etică și de conduită profesională aplicabile judecătorilor în perioada relevantă erau reglementate de:

- a. Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului;
- b. Legea nr. 178 din 25 iulie 2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor;
- c. Codul de etică și conduită profesională al judecătorului nr. 8 din 11 septembrie 2015 aprobat prin Hotărârea Adunării generale a judecătorilor;
- d. Codul de etică al judecătorului aprobat prin hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 366/15 din 29 noiembrie 2007;
- e. Ghidul integrității judecătorilor nr. 318/16 din 3 iulie 2018 aprobat de Consiliul Superior al Magistraturii.

11. Salariul mediu pe economie pentru anul 2023 a fost de 11.700 MDL. Astfel, pragul de 20 de salarii medii este de 234.000 MDL, iar pragul de cinci salarii medii este de 58.500 MDL.

12. Articolul 11 alin. (4) din Legea nr. 252/2023 stabilește competența Comisiei de a verifica diverse aspecte referitoare la evaluarea integrității financiare a subiectului, inclusiv achitarea impozitelor, respectarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale, precum și modul de dobândire a averii.
13. Potrivit articolului 11 alin. (5) din Legea nr. 252/2023, în procesul evaluării integrității financiare a subiectului, Comisia ia în considerare inclusiv averea, cheltuielile și veniturile persoanelor apropiate, astfel cum acestea sunt definite în Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, precum și ale persoanelor indicate la articolul 33 alineatele (4) și (5) din Legea nr. 132/2016 privind Autoritatea Națională de Integritate.
14. În procesul evaluării conformității unui subiect cu criteriile de integritate etică și financiară, Comisia aplică prevederile și regimul juridic în vigoare la momentul comiterii faptelor sau emiterii actelor relevante.
15. În conformitate cu articolul 11 alin. (2) din Legea nr. 252/2023, un subiect nu corespunde criteriului de integritate etică dacă Comisia stabilește existența situațiilor prevăzute de alineatul respectiv. Potrivit articolului 11 alin. (3) din Legea nr. 252/2023, Comisia stabilește că un subiect nu corespunde criteriului de integritate financiară dacă are dubii serioase determinate de faptele care sunt considerate încălcări ale criteriilor de evaluare. Comisia nu poate aplica termenul „dubii serioase” fără a lua în considerare textul care îl însoțește, *i.e.* „determinate de faptul că”. Teza în discuție sugerează că Comisia trebuie să stabilească „faptul” că o anumită conduită a avut loc.
16. Referitor la standardul de probă „dubii serioase” aplicat în contextul procedurii de *vetting*, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a menționat că definirea standardelor de probă implică în mod inevitabil utilizarea unor texte flexibile. Potrivit Curții, Consiliul Superior al Magistraturii poate decide nepromovarea evaluării doar dacă raportul examinat conține „dovezile care confirmă” că subiectul evaluat nu corespunde unuia sau mai multor criterii de integritate. Textul „confirmă” sugerează o certitudine cu privire la neîntreinerea de către subiect a criteriilor legale. Astfel, comparând expresia „dubii serioase” cu textul „dovezile care confirmă”, Curtea a considerat că primul implică mai curând o probabilitate ridicată, fără a se ridica la nivelul certitudinii (Decizia Curții Constituționale nr. 2 din 16 februarie 2025, §§ 99, 101).
17. În situația în care Comisia are dubii întemeiate referitoare la anumite fapte care ar putea conduce la nepromovarea evaluării, subiectul va avea posibilitatea să se opună acestor constatări și să prezinte argumente în apărarea sa, în conformitate cu articolul 16 alin. (1) din Legea nr. 252/2023. Punând în balanță

toate probele și informațiile acumulate în cadrul procedurii, Comisia va adopta o soluție.

IV. Procedura de evaluare

18. La 5 aprilie 2024, pe baza articolului 12 alin. (1) din Legea nr.252/2023, Comisia a recepționat de la Consiliul Superior al Magistraturii lista judecătorilor Curții de Apel Chișinău în care era menționat și numele subiectului.
19. La 11 aprilie 2024, Comisia a notificat subiectul și i-a solicitat să completeze și să returneze un chestionar de etică și declarațiile prevăzute la articolul 12 alin. (3) din Legea nr. 252/2023 în termen de 20 de zile de la data notificării (în continuare, ambele denumite împreună „declarația pentru ultimii cinci ani”). La 30 aprilie 2024, subiectul a returnat declarația pentru ultimii cinci ani și chestionarul completate.
20. La 13 august 2024, Comisia a notificat subiectul că dosarul său de evaluare a fost repartizat aleatoriu Completului A din care fac parte membrii Andrei Bivol, Lilian Enciu și Lavly Perling. De asemenea, subiectul a fost informat despre dreptul de a solicita în scris și în cel mai scurt timp posibil recuzarea membrilor.
21. Având în vedere că legea stabilește perioade de evaluare diferite pentru criteriile de integritate etică și financiară citate mai sus, Comisia a evaluat conformitatea cu aceste criterii în ultimii cinci, 10 și, respectiv, 12 ani. Având în vedere că declarațiile fiscale și, după caz, declarațiile de avere și interese personale se depun la început de an pentru întregul an precedent, pentru criteriul de integritate financiară, perioada de evaluare a inclus 2012-2023 și 2014-2023. Pentru criteriile de integritate etică, perioada de evaluare a inclus ultimii cinci sau, respectiv, 10 ani, calculați în mod regresiv din prima zi anterioară datei notificării.
22. În ultimii 12 ani din perioada de evaluare, subiectul a avut obligația de a depune declarații, atât în conformitate cu Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, cât și în conformitate cu Legea nr. 1264/2002 privind declararea și controlul veniturilor și al proprietății pentru persoanele cu funcții de demnitate publică, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcții de conducere (în continuare „Legea nr. 1264/2002”).
23. Comisia a solicitat și a obținut informații din numeroase surse. Nicio sursă nu a informat Comisia despre evoluții ulterioare sau eventuale corectări ale informațiilor furnizate. Sursele solicitate să prezinte informații despre subiect au inclus Procuratura Generală, Procuratura Anticorupție, Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Ministerul Afacerilor Interne, Centrul Național Anticorupție, Autoritatea Națională de Integritate (în

continuare „ANI”), Serviciul Fiscal de Stat (în continuare „SFS”), Casa Națională de Asigurări Sociale (în continuare „CNAS”), Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, bănci (Eximbank S.A., Moldinconbank S.A., MAIB S.A., Victoriabank S.A., Banca de Finanțe și Comerț (FincomBank) S.A., Banca Socială S.A., Banca de Economii S.A.), Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor (în continuare „SPCSB”), și Agenția Servicii Publice (în continuare „ASP”). De asemenea, Comisia a obținut informații de la alte instituții publice și entități private, surse deschise precum rețelele de socializare și articolele jurnalistice de investigație. Au fost primite mai multe petiții de la membri ai societății civile. Acestea au fost incluse în dosarul de evaluare. Toate informațiile primite au fost verificate minuțios din punctul de vedere al corectitudinii și al relevanței.

24. La 13 septembrie 2024, în vederea clarificării unor aspecte, Comisia i-a solicitat subiectului să prezinte informații adiționale, până la 23 septembrie 2024 (în continuare „prima rundă de întrebări”). La 20 septembrie 2024, subiectul a solicitat o prelungire a termenului de răspuns până la 8 octombrie 2024. Comisia a acordat prelungirea. La 7 octombrie 2024, subiectul a solicitat o prelungire repetată a termenului de răspuns până la 14 octombrie 2024. Comisia i-a admis parțial cererea, cu condiția ca acesta să transmită răspunsurile complete până la 8 octombrie 2024. Subiectul a prezentat răspunsuri și documente în termenul prelungit.
25. La 15 noiembrie 2024, în vederea clarificării unor aspecte, Comisia i-a solicitat subiectului să prezinte informații adiționale, până la 25 noiembrie 2024 (în continuare „a doua rundă de întrebări”). La 22 noiembrie 2024, subiectul a solicitat o prelungire a termenului de răspuns. Comisia a acordat prelungirea până pe 2 decembrie 2024. Subiectul a prezentat răspunsuri și documente în termenul prelungit.
26. La 24 decembrie 2024, în vederea clarificării unor aspecte, Comisia i-a solicitat subiectului să prezinte informații adiționale, până la 2 ianuarie 2025 (în continuare „a treia rundă de întrebări”). La 2 ianuarie 2025, subiectul a notificat Comisia că a primit e-mailul în aceeași zi, la 2 ianuarie 2025. După confirmarea STISC, Comisia a acordat subiectului un nou termen de răspuns până la 13 ianuarie 2025. Subiectul a prezentat răspunsuri și documente în noul termen.
27. La 31 ianuarie 2025, Comisia a notificat subiectul că, pe baza informațiilor colectate și analizate, a constatat unele aspecte care generează dubii cu privire la corespunderea cu criteriile etice și financiare și l-a invitat să participe la o audiere publică la 11 februarie 2025. De asemenea, subiectul a fost informat că

raportul de evaluare poate conține și alte aspecte care au fost considerate în timpul evaluării.

28. În conformitate cu articolul 39 alin. (4) din Regulament, subiectul a solicitat și a primit acces la toate materialele din dosarul de evaluare la 4 februarie 2025.
29. La 11 februarie 2025, subiectul a prezentat explicații și documente suplimentare. Comisia le-a inclus în dosarul de evaluare și a ținut cont de ele în analiza sa.
30. La 11 februarie 2025, Comisia a organizat o audiere publică. În cadrul audierii, subiectul a confirmat corectitudinea răspunsurilor sale din declarația pentru ultimii cinci ani și din chestionarul de etică și a declarat că nu are corectări sau completări la răspunsurile oferite anterior.
31. După audiere, la 11 martie 2025, subiectul a prezentat documente suplimentare. Comisia le-a inclus în dosarul de evaluare și a ținut cont de ele în analiza sa.

V. Analiza

32. În această secțiune sunt analizate faptele relevante și motivele care stau la baza concluziei Comisiei.
33. Pe baza informațiilor colectate, Comisia a analizat și, după caz, a solicitat subiectului clarificări suplimentare cu privire la aspectele care, în urma examinării inițiale, au ridicat dubii cu privire la respectarea criteriilor stabilite de lege:
 - a. implicarea în cauze examinate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului (în continuare "CtEDO");
 - b. potențiale încălcări de etică în legătură cu deciziile emise de subiect;
 - c. respectarea regimului juridic al conflictelor de interese;
 - d. diferența între avere, cheltuieli și venituri (în continuare „avere nejustificată sau inexplicabilă”) pentru 2012, 2013, 2014, 2017, 2019 și 2023.
34. Primele două aspecte nu au condus la propunerea Comisiei de a nu promova evaluarea. În schimb, ultimele două constituie motive separate pentru nepromovare.

A. Implicarea în cauze examinate de CtEDO

35. Potrivit Agentului Guvernamental, în calitate de judecător, subiectul a fost implicat în patru cauze care au făcut obiectul unor cereri adresate CtEDO:
 - *Spînu c. Republicii Moldova*, nr. 980/18, 20 februarie 2020;
 - *Svernei c. Republicii Moldova*, nr. 42787/19, 19 octombrie 2021;

- *Gîrbu și alții c. Republicii Moldova*, nr. 72146/14, 5 octombrie 2023;
 - *Luca c. Republicii Moldova*, nr. 55351/17, 17 octombrie 2023.
36. În conformitate cu articolul 11 alin. (2) lit. (a) din Legea nr. 252/2023, un subiect nu corespunde criteriului de integritate etică dacă Comisia a stabilit că, în ultimii 10 ani, acesta a emis acte arbitrare contrare normelor imperative ale legii, iar CtEDO stabilise, anterior adoptării actului, că o decizie similară a fost contrară Convenției Europene a Drepturilor Omului (în continuare „Convenție”).
37. Prin hotărârea nr. 2 din 16 ianuarie 2025, Curtea Constituțională a constatat conformitatea normei citate cu Constituția. Curtea a precizat că, pentru a stabili caracterul arbitrar al comportamentului sau al actelor emise de subiectul evaluat, Comisia trebuie să demonstreze întrunirea a două condiții cumulative. Prima condiție este că actul este contrar normelor imperative ale legii. A doua condiție este că, anterior adoptării actului, CtEDO constatare că o decizie similară era contrară Convenției.
38. De asemenea, Curtea Constituțională a menționat că, pentru a elucida înțelesul textelor contestate, destinatarii pot avea în vedere, inclusiv, sensul atribuit acestei noțiuni de CtEDO. Astfel, de exemplu, în cauza *Bochan v. Ucraina* (nr. 2), 5 februarie 2015, § 62, CtEDO a notat că o decizie judecătorească este arbitrară dacă, în esență, nu are nicio bază juridică în dreptul intern și nu stabilește nicio legătură între faptele litigiului, legea aplicabilă și rezultatul procedurii. CtEDO consideră că o asemenea decizie reprezintă o „denegare a dreptății”. De asemenea, în cauza *Ballıktaş Bingöllü v. Turcia*, 22 iunie 2021, § 75, CtEDO a notat că se poate considera că printr-o decizie judecătorească a fost comisă o „eroare vădită” dacă instanța a comis o eroare de drept sau de fapt pe care nicio instanță rezonabilă nu ar comite-o vreodată și că aceasta este aptă să perturbe caracterul echitabil al procedurii.
39. Comisia constată că, în conformitate cu prima condiție enumerată de Curtea Constituțională, împreună cu dispozițiile legilor naționale, Convenția și jurisprudența CtEDO pot stabili norme imperative în sensul articolului 11 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 252/2023. Articolul 4 din Constituție prevede că, în cazul unor neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale. De asemenea, în analiza sa, Comisia are în vedere interpretarea noțiunii de act arbitrar efectuată de CtEDO, astfel cum este detaliat în paragraful de mai sus.

1. **Spînu c. Republicii Moldova, nr. 980/18, 20 februarie 2020**

40. În cauza *Spînu*, CtEDO a emis o decizie de radiere de pe rol a cererii reclamantului, în urma acceptării declarației unilaterale a Guvernului. În conformitate cu practica sa stabilită (de exemplu, Raportul recent privind *Marina Anton* din 8 aprilie 2025, § 148, Raportul privind *Ana Panov* din 22 aprilie 2025, § 83), Comisia nu examinează implicarea subiectului în cauzele soluționate prin decizii de radiere de pe rol. În consecință, Comisia se va concentra asupra altor trei cauze în care CtEDO a constatat o încălcare.

2. Svernei c. Republicii Moldova, nr. 42787/19, 19 octombrie 2021

41. Cauza *Svernei* se referă la restricționarea dreptului de vizită al reclamantului. La 26 ianuarie 2015, direcția asistență socială și protecția familiei („DASPF”) a emis un grafic de întreveneri/vizite care permitea reclamantului să se întâlnească cu fiul său o dată pe săptămână. Reclamantul a înaintat o acțiune împotriva mamei copilului și a DASPF, solicitând ca prima să nu obstrucționeze contactul cu fiul său, iar cea de-a doua să răspundă la cererea sa de extindere a graficului de întreveneri pentru a asigura drepturi părintești egale.
42. La 13 noiembrie 2017, Judecătoria Orhei a dispus ca mama să nu împiedice sub nicio formă contactul dintre reclamant și fiul său, iar DASPF să examineze cererea reclamantului de modificare a graficului de întreveneri. La 13 septembrie 2018, Curtea de Apel Chișinău, într-un complet care a inclus subiectul, a anulat hotărârea instanței inferioare în partea în care obliga mama să nu interfereze sub nicio formă cu vizitele, argumentând că o astfel de interdicție absolută ar putea submina capacitatea acesteia de a proteja copilul. Cu toate acestea, instanța a menținut hotărârea în partea obligării DASPF să examineze cererea de revizuire a graficului de întreveneri, subliniind că modificările ar trebui să acorde prioritate interesului superior al copilului. Instanța a recunoscut, de asemenea, că părinții au drepturi egale față de copil. Totuși, contactul cu copilul poate fi restricționat în temeiul Codului Familiei pentru a proteja starea fizică și psihică a acestuia. Recursul reclamantei la Curtea Supremă de Justiție a fost respins.
43. CtEDO a constatat o încălcare a articolului 8 din Convenție, criticând autoritățile pentru că nu au luat suficient măsuri pentru a sprijini relația reclamantului cu fiul său. CtEDO a observat că instanțele naționale nu au luat măsuri pro-active, cum ar fi implicarea serviciilor sociale, a psihologilor pentru copii sau organizarea de vizite într-un mediu sigur, pentru a îmbunătăți condițiile pentru întreveneri. De asemenea, CtEDO a evidențiat medierea civilă ca o soluție posibilă pentru a spori cooperarea între părți (§ 25 din hotărâre).
44. În prima rundă de întrebări, subiectul a răspuns că jurisprudența CtEDO a fost aplicată în cazul de față și că nu au fost încălcate norme imperative. Acesta a

menționat că, în cauza *Svernei*, CtEDO a subliniat rolul pasiv al autorităților executive, nu pe cel al autorităților judiciare. În cadrul audierii, subiectul a declarat că instanța a luat în considerare interesul superior al copilului prin solicitarea unui nou grafic de întreveneri și prin limitarea accesului tatălui pentru a preveni vizitele fără restricții, cum ar fi venirea la miezul nopții.

45. Comisia remarcă faptul că CtEDO a criticat autoritățile naționale pentru că nu au acționat cu diligența excepțională necesară în astfel de chestiuni, și anume pentru că nu au creat condițiile pentru realizarea deplină a dreptului de vizită al tatălui în viitor. Decizia subiectului în prezenta cauză conține argumentele juridice prezentate și, având în vedere raționamentul instanței, aceasta nu a putut fi apreciată ca arbitrară.

3. **Gîrbu și alții c. Republicii Moldova, nr. 72146/14, 5 octombrie 2023**

46. Cauza se referă la neexecutarea de către autoritățile naționale a hotărârilor judecătorești definitive și la caracterul inadecvat al reparației oferite de remediul național (Legea nr. 87/2011). CtEDO a constatat o încălcare a articolului 6 § 1 și a articolului 1 din Protocolul 1 la Convenție.
47. Cauza *Gîrbu și alții* vizează șase cereri: Gîrbu, Țurcan, Prisacari, Pîntea, Caminschi și Alexei. În calitate de judecător al Curții de Apel, subiectul a participat în cauza *Gîrbu* și a emis decizia din 5 februarie 2020, care se încadrează în perioada de 10 ani.
48. Reclamantul a obținut o hotărâre judecătorească definitivă care obliga autoritățile locale să-i acorde spațiu locativ. Ca urmare a neexecutării acestor hotărâri, reclamantul a înaintat o acțiune în instanță în temeiul Legii nr. 87/2011. În conformitate cu această lege, persoanele fizice pot solicita recunoașterea și despăgubirea pentru întârzierile în executarea hotărârilor judecătorești. Instanțele au recunoscut întârzierea ca fiind o încălcare a dreptului său la executare în termen rezonabil și au admis parțial despăgubirea pentru prejudiciul material și moral.
49. CtEDO a constatat încălcarea articolului 6 § 1 și a articolului 1 din Protocolul 1 din cauza neexecutării hotărârilor definitive într-un termen rezonabil și a caracterului inadecvat al reparației obținute în temeiul Legii nr. 87/2011.

50. Pe lângă jurisprudența constantă a CtEDO în materie, Curtea Supremă de Justiție, împreună cu Agentul Guvernamental, a elaborat o recomandare privind compensarea prejudiciilor.¹
51. Sumele acordate drept despăgubiri în acest caz par mai mici decât satisfacția echitabilă acordată de CtEDO în cazuri similare moldovenești și în conformitate cu Recomandarea Curții Supreme de Justiție.
52. Întârzierile în executarea hotărârilor judecătorești definitive – element esențial al încălcărilor constatate de CtEDO - reflectă existența unei ample probleme sistemice în Republica Moldova. Principalele cauze ale neexecutării au fost în primul rând de natură structurală și administrativă, incluzând subfinanțarea cronică, responsabilitatea instituțională slabă și mecanismele de executare ineficiente. În acest context, Comisia consideră că deficiențele observate în decizia subiectului par a fi parte integrantă a unei probleme instituționale mai largi și, prin urmare, nu constituie o încălcare a criteriilor de integritate etică prevăzute de articolul 11 alin. (2) lit. (a) din Legea nr. 252/2023.

4. Luca c. Republicii Moldova, nr. 55351/17, 17 octombrie 2023

53. Cauza *Luca* se referă la eșecul autorităților de a o proteja pe reclamantă de violența în familie și de a o sprijini în menținerea contactului cu copiii săi. CtEDO a constatat încălcarea articolelor 3, 8 și 14 din Convenție.
54. În calitate de judecător al Curții de Apel, subiectul a fost implicat în această cauză, adoptând decizia din 24 ianuarie 2017, care se încadrează în perioada de 10 ani și este legată de încălcarea articolului 3 din Convenție.

Fapte referitoare la procedurile naționale

55. La 1 august 2016, reclamanta a solicitat o ordonanță de protecție pentru ea și cei doi copii ai săi. În cererea sa, aceasta a menționat că existaseră antecedente de violență fizică și psihologică din partea concubinului său (A.I.), inclusiv în prezența copiilor. De asemenea, la 13 iulie 2016 fusese supusă violenței fizice.
56. La 2 august 2016, Judecătoria Ialoveni a admis cererea reclamantei și a emis o ordonanță de protecție pentru A.I. cu o durată de 90 de zile, pe durata căreia A.I. trebuia să părăsească domiciliul lor comun, să se abțină de la orice contact cu reclamanta sau copiii, și să stea la o distanță de cel puțin 50 m de aceștia. Supravegherea respectării măsurilor de protecție dispuse de instanță în această

¹ [Recomandarea nr. 6 din 2012 privind satisfacția echitabilă](#), elaborată de președintele Curții Supreme de Justiție și șeful adjunct al Direcției Agent Guvernamental.

ordonanță a fost pusă în sarcina poliției. La 27 octombrie 2016, Curtea de Apel Chișinău a menținut ordonanța de protecție.

57. În august-octombrie 2016, reclamanta s-a plâns la poliție, la DASPF și la Ministerul Afacerilor Interne că A.I. nu respectase ordonanța de protecție.
58. La 2 noiembrie 2016, prima instanță a refuzat cererea reclamantei de prelungire a ordonanței inițiale de protecție. Reclamanta a depus recurs.
59. La 24 ianuarie 2017, Curtea de Apel Chișinău (inclusiv subiectul) a respins recursul victimei și a menținut încheierea din 2 noiembrie 2016. Instanța de apel și-a motivat decizia irevocabilă indicând că victima nu a prezentat probe potrivit cărora comportamentul lui A.I. nu s-a schimbat și că aceasta era în continuare expusă riscului de violență în familie din partea acestuia. În opinia instanței de apel, ordonanța procurorului prin care s-a refuzat începerea urmăririi penale cu privire la incidentul de sustragere din locuința sa și presupusa manipulare a copiilor de către A.I. a combătut aserțiunile victimei privind nerespectarea ordonanței de protecție. Instanța a susținut că simpla plângere a victimei cu privire la nerespectarea ordonanței de protecție de către A.I. nu poate servi drept temei pentru prelungirea acestei ordonanțe. Instanța a refuzat să rețină în calitate de probă descifrarea unei convorbiri telefonice din motivul neprezentării înregistrării audio a respectivei convorbiri. Curtea de Apel a lăsat fără răspuns argumentul victimei potrivit căruia partea sa de casă fusese debransată de la apă potabilă și continua să fie debransată la momentul plângerii.
60. Reclamanta a solicitat în mod repetat emiterea ordonanței de protecție împotriva lui A.I., făcând referire la agresiunea fizică din 4 noiembrie 2016, suplimentar la motivele invocate anterior, însă fără succes.
61. La 14 noiembrie 2019, Judecătoria Hîncești l-a condamnat pe A.I. pentru comiterea actelor de violență în familie și nerespectarea ordonanței de protecție emisă de instanță.

Constatările CtEDO

62. CtEDO a notat că legislația națională prevedea în mod explicit prelungirea ordonanțelor de protecție în cazul în care ordonanțele anterioare nu au fost respectate și în scopul efectuării unei forme de evaluare a riscurilor. Curtea a notat de asemenea că, instanțele naționale nu au dat dovadă de cunoașterea naturii specifice și a dinamicii violenței în familie atunci când au examinat plângerile reclamantei (§ 69 din hotărârea CtEDO). În plus, aceasta a notat discrepanța dintre constatările instanțelor naționale în cele două proceduri. Pe de o parte, în procedurile în temeiul Legii nr. 45/2007 (pe baza căreia se emit

ordonanțele de protecție), instanțele naționale nu au fost convinse de argumentele reclamantei. Pe de altă parte, în cadrul procedurilor penale, pentru care standardul de probă este mai ridicat, instanțele l-au condamnat pe A.I. pentru acuzații bazate pe aceleași fapte, pentru nerespectarea ordonanței de protecție și pentru agresarea repetată a reclamantei (§ 70 din hotărârea CtEDO).

63. În pofida reacției lor inițiale prompte, autoritățile naționale nu au reușit ulterior să organizeze un răspuns preventiv adecvat într-o manieră coordonată, au rămas pasive în fața riscului grav de rele tratamente și, prin inacțiunea lor și neadoptarea de măsuri de descurajare, au permis făptuitorului să continue să o agreseze și să o hărțuiască pe reclamantă fără nicio piedică (§ 74 din hotărârea CtEDO).

Explicațiile subiectului

64. Ca răspuns la prima rundă de întrebări, subiectul a răspuns că a luat în considerare legislația națională și standardele internaționale în examinarea acestui caz de violență în familie (Întrebarea 32, b, c). Cu toate acestea, el nu a făcut referire la o cauză concretă a CtEDO.
65. Subiectul a menționat, cu referire la punctul 5 din Hotărârea Plenului CSJ nr. 5 din 11 noiembrie 2013 privind examinarea recursului în cauzele civile, că instanța de recurs are competență limitată în ceea ce privește examinarea directă a probelor, deoarece examinează numai materialele din dosar, iar această examinare se efectuează în absența părților (Întrebarea 32, d). Când a fost întrebat despre modul în care a asigurat protecția drepturilor victimei, subiectul s-a referit în general la modul în care este examinată o cauză de violență domestică (Întrebarea 32, e).
66. În timpul audierii, subiectul a confirmat că deconectarea casei de la apă potabilă este o formă de violență în familie. Totuși, acesta a declarat că, în acest caz, afirmațiile victimei nu au fost dovedite.

Aprecierea Comisiei

67. Comisia este de acord cu constatarea CtEDO potrivit căreia dreptul național prevedea în mod explicit prelungirea ordonanțelor de protecție (§ 69 din hotărârea CtEDO). La momentul adoptării deciziei din 24 ianuarie 2017, erau în vigoare dispoziții atât de drept internațional, cât și de drept național, după cum se detaliază mai jos.
68. Convenția privind eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor din 18 decembrie 1979 a intrat în vigoare pentru Republica Moldova la 1 iulie 1994. Comitetul pentru eliminarea discriminării împotriva femeilor

(organul de monitorizare al tratatului) a interpretat mai multe articole ca impunând statelor să pună în aplicare ordonanțe de protecție. În special, Recomandarea generală nr. 35 (2017) implică în mod clar faptul că ordonanțele de protecție ar trebui să poată fi prelungite pentru a proteja în mod continuu victimele împotriva prejudiciilor.

69. În temeiul articolului 15 din Legea nr. 45/2007 privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie, precum și a articolelor 318³ (2) și 318⁵ din Codul de procedură civilă (în vigoare la data emiterii deciziei în cauză), subiectul ar fi trebuit să prelungească ordonanța de protecție dacă exista riscul de violență sau de alte acțiuni ilegale din partea agresorului.
70. Comisia notează că exista o jurisprudență constantă a CtEDO în această materie, inclusiv împotriva Republicii Moldova. Hotărârile relevante includ: *Eremia v. Republica Moldova*, nr. 3564/11, § 48-66, 28 mai 2013; *Mudric v. Republica Moldova*, nr. 74839/10, § 39-55, 16 iulie 2013, și *B. v. Republica Moldova*, nr. 61382/09, § 42-61, 16 iulie 2013; *T.M. și C.M. v. Republica Moldova*, nr. 26608/11, § 35-49, 28 ianuarie 2014.
71. Completul, inclusiv subiectul, a emis o decizie care nu ia în considerare normele imperative ale legii menționate mai sus și hotărârile similare ale CtEDO. Reclamanta s-a plâns de încălcări ale obligațiilor (b) și (c) din ordonanța de protecție - de a sta la o distanță mai mare de 50 de metri și de a nu contacta cu victima. Ea a prezentat patru argumente principale pentru prelungirea ordonanței de protecție. În primul rând, argumentul reclamantei potrivit căruia agresorul nu a respectat ordonanța de protecție deoarece locuia efectiv peste perete de ea. În al doilea rând, nerespectarea ordonanței de protecție a fost documentată prin plângerile depuse la poliție și la DASPF. În al treilea rând, descifrarea unui apel telefonic care documenta nerespectarea ordonanței de protecție. Și în al patrulea rând, actul de control din 12 octombrie 2016 care documentează debranșarea apei la 13 septembrie 2016.
72. Completul, cu participarea subiectului, a ignorat în întregime primul și al patrulea argument, în timp ce al doilea și al treilea argument au fost considerate fie insuficiente, fie neconforme cu forma de probă necesară pentru înregistrările audio în temeiul Codului de procedură civilă.
73. Faptul că subiectul nu a răspuns la două argumente importante, inclusiv unul dovedit cu privire la apa potabilă deconectată din casa reclamantei, poate fi caracterizată drept o eroare vădită. Aceasta se încadrează în conceptul de arbitrar, astfel cum este definit de CtEDO și de Curtea Constituțională. Nicio instanță rezonabilă nu ar fi făcut acest lucru.

74. Această decizie este diferită de cea a subiectului evaluat anterior, *Marcel Juganari* (Raportul din 4 martie 2025), care la fel a fost implicat în cauza *Luca*. În acea decizie, a fost abordată deconectarea apei potabile și a altor utilități și, de fapt, reclamanta locuia deja în alt loc, cu mama sa.
75. Comisia a stabilit că participarea subiectului la decizia în cauză a Curții de Apel este insuficientă pentru a conduce la concluzia că acesta nu corespunde criteriului de integritate etică, prevăzut la articolului 11 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 252/2023. Deși subiectul a fost implicat în patru cauze care au făcut obiectul unor cereri adresate CtEDO, numai trei au fost examinate de Comisie. În două din cele trei cauze, Comisia a considerat că deciziile subiectului nu se încadrează în conceptul de arbitrar (a se vedea § 45 de mai sus) sau par să fie parte dintr-o problemă instituțională mai largă și, prin urmare, nu constituie o încălcare a criteriilor de integritate etică (a se vedea § 52 de mai sus). Într-o singură cauză, Comisia a considerat că decizia subiectului este calificată drept arbitrară. Cu toate acestea, constatarea necorespunderii criteriilor de integritate etică doar în baza acestui act ar fi disproporționată.²

B. Potențiale încălcări de etică în legătură cu deciziile judiciare emise de subiect

76. Cauza vizează un litigiu referitor la măsurile adoptate de Banca Națională a Moldovei („BNM”) în vederea asigurării transparenței acționariatului în cadrul „Energbank” S.A. În luna ianuarie 2019, BNM a constatat că un grup de acționari ai „Energbank” au acționat în mod concertat³, fără a obține aprobarea prealabilă necesară, încălcând dispozițiile Legii nr. 202/2017 privind activitatea băncilor. Ca urmare, BNM a dispus, între altele, ca respectivii acționari să își înstrăineze acțiunile deținute, în termen de trei luni. În martie 2020, Judecătoria Chișinău a respins acțiunea introdusă de acționari împotriva deciziei BNM. Ulterior, în decembrie 2020, Curtea de Apel Chișinău (în prezent Curtea de Apel Centru) a admis apelul acționarilor și a anulat decizia BNM, hotărâre menținută de Curtea Supremă de Justiție, cu o majoritate de voturi de 3 la 2. În iulie 2023, Guvernatorul BNM a înaintat o plângere disciplinară, susținând că deciziile pronunțate de Curtea de Apel și Curtea Supremă de Justiție ar fi afectat principiile transparenței în sectorul bancar. Colegiul disciplinar al Consiliului Superior al Magistraturii (în continuare „CSM”) a respins plângerea în luna decembrie a aceluiași an, reținând că nu există dovezi privind săvârșirea unei

² În jurisprudența sa în materie de vetting, CtEDO a făcut referire la principiul proporționalității (de exemplu, *Sevdari v. Albania*, nr. 40662/19, 13 decembrie 2022, § 83, <https://hudoc.echr.coe.int/?i=001-221482>)

³ În sensul Legii nr. 202/2017 privind activitatea băncilor, persoane care acționează concertat reprezintă persoanele aflate în situația în care fiecare dintre ele decide să-și exercite drepturile legate de o deținere dobândită sau pe care urmează să o dobândească în conformitate cu un acord implicit sau explicit încheiat între acestea.

abateri disciplinare. Guvernatorul a contestat decizia Colegiului disciplinar, iar în septembrie 2024, CSM a admis contestația și a dispus trimiterea cauzei la Inspekția Judiciară pentru reexaminare. Cazul se află în prezent în curs de soluționare.

77. În luna septembrie 2024, în mass-media au fost difuzate informații potrivit cărora BNM a solicitat aplicarea unor sancțiuni disciplinare împotriva a șase judecători. Unul dintre acești judecători de la Curtea de Apel Centru a fost evaluat de Comisie. Altul este subiectul, în timp ce alți trei judecători implicați au demisionat între tim.p.⁴
78. În conformitate cu jurisprudența CtEDO, în cazurile care atrag răspunderea unui judecător, trebuie făcută o distincție între o interpretare sau aplicare contestabilă a legii, pe de o parte, și o decizie sau măsură care dezvăluie o încălcare gravă și evidentă a legii, arbitrar, o distorsionare gravă a faptelor sau o lipsă evidentă de bază legală pentru o măsură judiciară, pe de altă parte. În plus, astfel de cazuri pretind luarea în considerare a elementului subiectiv al presupusei conduite judiciare necorespunzătoare. O eroare juridică de bunăcredință ar trebui distinsă de conduita judiciară de rea-credință (a se vedea *Mnatsakanyan v. Armenia*, 6 decembrie 2022, § 88).
79. Completul Curții de Apel Chișinău, din care a făcut parte și subiectul evaluării, a reținut, între altele, următoarele:
 - a. decizia BNM a vizat fapte care au avut loc anterior intrării în vigoare a dispozițiilor legale relevante;
 - b. BNM nu a efectuat o evaluare corespunzătoare a acționarilor înainte de a le revoca drepturile; și
 - c. motivarea deciziei BNM era contradictorie. Decizia Curții de Apel conține o motivare detaliată atât în ceea ce privește circumstanțele de fapt, cât și în privința normelor legale incidente.
80. Comisia reține că, deși BNM poate percepe decizia Curții de Apel ca fiind controversată, acest fapt nu echivalează, în sine, cu o conduită necorespunzătoare. Un dezacord privind interpretarea normelor juridice nu constituie o dovadă a unei abateri disciplinare. BNM a invocat faptul că hotărârea în cauză ar fi contrazis jurisprudența anterioară. Totuși, existența unei jurisprudențe divergente nu sugerează în mod automat o conduită necorespunzătoare, întrucât chestiunile juridice complexe pot genera soluții

⁴ [BNM cere sancționarea a șase judecători, dintre care trei sunt în demisie onorabilă. CSM a admis o contestație și a reîntors sesizarea la Inspekția judiciară – Ziarul de Gardă](#)

diferite. Mai mult, la momentul pronunțării deciziei Curții de Apel, exista o incertitudine cu privire la intenția legiuitorului, aspect confirmat ulterior prin intervenția Parlamentului, care a adoptat Legea nr. 185/2023 privind interpretarea unor dispoziții din Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor.

81. În conformitate cu standardele stabilite de CtEDO în cauza *Mnatsakanyan c. Armeniei*, răspunderea disciplinară a judecătorilor presupune existența unei încălcări grave sau manifeste – condiție care nu este îndeplinită în speță. O interpretare juridică realizată cu bună-credință, chiar dacă este discutabilă sau controversată, nu poate fi calificată drept abatere disciplinară.
82. Având în vedere informația obținută, Comisia concluzionează că decizia Curții de Apel, deși considerată controversată de către BNM, nu constituie o încălcare gravă a normelor de etică prevăzute la articolul 11 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 252/2023.

C. Încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese

83. În cadrul evaluării, Comisia a constatat că subiectul a examinat cauze cu încălcarea obligației sale de a declara abținere. Se pare că acesta a avut o relație anterioară cu O.A., administratorul unei societăți de transport rutier de persoane (în continuare SA „BTA 28”). Subiectul a examinat cauze care implicau această societate.

Faptele privind achiziționarea de către subiect a unei clădiri comerciale

84. La 10 iunie 2019, o clădire comercială cu o suprafață de teren de 318.2 m.p. m.p. (clădire comercială) a fost adjudecată către SA „BTA 28” în cadrul unei licitații cu reducere. Clădirea se află în centrul orașului Călărași. Printr-un certificat din 25 iulie 2019, lichidatorul autorizat al SRL „B-A” (proprietarul anterior) a confirmat plata prețului de adjudecare de 2.520.000 MDL.⁵
85. Prin contractul de vânzare-cumpărare din 27 aprilie 2020, subiectul a cumpărat clădirea comercială de la SA „BTA 28” la prețul identic de 2.520.000 MDL. La data acestor evenimente, administratorul acestei societăți era O.A. Potrivit subiectului, O.A. a fost colegul său de la facultatea de drept.
86. Înainte de contractul menționat mai sus, subiectul și SA „BTA 28” au semnat la 17 iulie 2019 un antecontract, prin care subiectul s-a obligat să cumpere clădirea

⁵ În ziua licitației, prețul clădirii comerciale a fost redus de cinci ori, de la 2.800.000 MDL la 2.520.000 MDL. Când s-a anunțat că prețul minim este de 2.520.000 MDL, SA „BTA28” a fost de acord să cumpere clădirea comercială.

comercială până la 25 decembrie 2019, iar vânzătorul și-a asumat obligația de a transfera proprietatea liberă de orice vicii juridice sau drepturi ale terților.

87. În prima rundă de întrebări, subiectul a indicat următoarele plăți în numerar efectuate pentru achiziționarea clădirii comerciale:
- a. 18 iulie 2019 – 1.500.000 MDL;
 - b. 29 aprilie 2020 – 520.000 MDL;
 - c. 28 mai 2020 – 500.000 MDL.
88. Procesul-verbal de predare-primire a clădirii a fost semnat la 20 iulie 2020. Conform acestuia, suprafața totală a clădirii comerciale era de 597,4 m.p. După lucrările de renovare efectuate la indicațiile subiectului, suprafața a crescut la 650 m.p.
89. Conform informațiilor furnizate de ASP, clădirea comercială a fost supusă mai multor sechestre și interdicții în perioada 2014-2019, care au fost ridicate în urma adjudecării prin licitație. Raportat la suprafața de 597,4 m.p. (suprafața totală a interiorului înainte de reparații și îmbunătățiri), subiectul a plătit 4.218 MDL (aproximativ 214 EUR) pe m.p. de imobil (fără a include prețul terenului de construcție adiacent).

Explicațiile subiectului

90. Ca răspuns la a doua rundă de întrebări, subiectul a indicat că clădirea comercială a fost achiziționată deoarece soția sa avea nevoie de un birou pentru activitatea sa de notar. Acesta a susținut că soția sa, în timp ce lucra într-un birou vizavi de clădirea comercială, a aflat despre vânzarea acesteia la 10 iulie 2019 sau în jurul acestei date, dintr-un anunț afișat pe aceasta (Întrebarea 27). De asemenea, acesta a afirmat că clădirea comercială este administrată de soția sa: aceasta plătește facturile și impozitele, se ocupă de necesitățile zilnice ale clădirii și este persoana de contact cu chiriașii (Runda 1, Întrebarea 22).
91. În perioada 2020-2023, subiectul a obținut un venit de 2.278.649 MDL din închirierea spațiilor de birouri din clădirea comercială, după cum urmează:
- a. 103.480 MDL în 2020,
 - b. 650.627 MDL în 2021,
 - c. 778.335 MDL în 2022,
 - d. și 746.207 MDL în 2023.

92. Subiectul a menționat că prețul de vânzare al clădirii comerciale a fost în concordanță cu alte oferte din orașul Călărași la acel moment. El a indicat că, potrivit SA „BTA 28”, societatea a decis să vândă clădirea comercială atât de repede după achiziție deoarece, inițial, un investitor intenționa să o demoleze pentru a construi un centru comercial, dar, într-o etapă ulterioară, a renunțat la înțelegerea de a investi. Potrivit acestuia, acest lucru a condus la vânzare. Aceste circumstanțe au condus, de asemenea, la faptul că prețul de vânzare a fost identic cu prețul adjudecat. Subiectul nu a prezentat nicio dovadă a acestor circumstanțe.
93. Comisia a întrebat subiectul dacă SA „BTA 28” a utilizat fondurile primite de la el (1.500.000 MDL plătite la 18 iulie 2019) pentru a efectua plata finală în cadrul procedurilor de licitație. Acesta a răspuns că, deoarece investitorul a renunțat la acordul de a investi, compania nu a avut fondurile necesare pentru a efectua o plată completă și a pierdut interesul economic. Dacă societatea nu ar fi găsit la timp un nou cumpărător, licitația ar fi putut fi anulată. SA „BTA 28” ar fi pierdut avansul de 280.000 MDL.
94. În timpul audierii, subiectul a repetat că achiziția era pentru a oferi soției sale un spațiu de birou. Referindu-se la spațiul mare al clădirii comerciale, acesta a explicat că orașul avea o singură stradă principală și toată lumea dorea să își aibă afacerile și birourile pe acea stradă. În acel moment, nu existau alte opțiuni de cumpărare.
95. Subiectul a precizat că fondurile pentru această achiziție au provenit din veniturile notariale ale soției sale și din încasările din vânzarea apartamentului de pe strada Romana, achiziționat în cadrul programului CSM (a se vedea § 150 de mai jos). Cu toate acestea, el a menționat că scopul inițial al vânzării apartamentului a fost acela de a achiziționa un alt apartament, cu o locație și o calitate mai bune.
96. Subiectul a mai răspuns că a decis să achiziționeze clădirea comercială chiar dacă aceasta avea diverse probleme juridice, deoarece vânzătorul avea obligația contractuală de a le elimina. Acesta a afirmat, de asemenea, că, mai devreme sau mai târziu, orice proprietate vândută la licitație va avea sechestrul ridicat, ceea ce și s-a întâmplat până la 27 aprilie 2020. Subiectul a susținut că nu l-a ajutat pe O.A. să rezolve niciuna dintre aceste probleme.
97. El a susținut că, pe parcursul perioadei de aproximativ un an care a trecut de la semnarea antecontractului și a contractului de vânzare-cumpărare, au avut două discuții telefonice cu A.O. legate de înlăturarea problemelor juridice. Referindu-se la modalitatea plăților efectuate (a se vedea § 87 de mai sus), acesta

a susținut că a predat banii în numerar contabilului SA „BTA 28”. El nu și-a amintit numele contabilului.

Explicații furnizate de O.A.

98. Comisia a solicitat SA „BTA 28” clarificări suplimentare. Administratorul societății, O.A., a precizat că clădirea era un fost hotel nefuncțional. Societatea l-a achiziționat pentru a-l demola și a construi în schimb un centru comercial. Decizia de a vinde a fost luată la scurt timp după achiziție din cauza diferitelor probleme juridice pe care le-a descoperit ulterior.⁶ Acesta nu a prezentat dovezi ale existenței vreuneia dintre aceste probleme.
99. Potrivit lui O.A., aceste circumstanțe l-au determinat să vândă clădirea, iar potențialul investitor să renunțe la participarea sa în acest proiect. Cu toate acestea, el a susținut că implicarea investitorului nu era esențială, deoarece ar fi putut realiza proiectul de construcție pe cont propriu. O.A. nu a răspuns la solicitarea Comisiei de a prezenta documente care să dovedească existența unui acord de investiții și nu a indicat cine era potențialul investitor. Cu toate acestea, el a menționat că era un nerezident.
100. O.A. a susținut că a făcut cunoștință cu subiectul în timpul anilor de facultate de drept la Universitatea de Stat din Moldova. El a absolvit în 1995, iar 11 ani mai târziu a fost profesor la universitate și cunoaște mulți judecători, procurori și avocați. El a susținut că nu au avut o relație specială cu subiectul. Nu a confirmat sau negat că fondurile subiectului au fost cheltuite pentru procurarea clădirii comerciale. El a indicat doar că societatea avea suficiente fonduri disponibile în conturile bancare pentru a le achiziționa pe cont propriu.

Examinarea de către subiect a trei cauze administrative care implică SA „BTA 28”

101. Conform informațiilor din Sistemul integrat de gestionare a dosarelor (în continuare „PIGD”), între 2020 și 2023, subiectul, în calitate de raportor sau membru al completului, a examinat trei cauze cu participarea SA „BTA 28” (a se vedea lista de mai jos). De asemenea, Comisia a examinat alte cauze care s-au dovedit a fi irelevante.
102. În prima cauză, SA „BTA 28” a contestat un ordin al Ministerului Economiei și Infrastructurii care a atribuit ruta sa interurbană unei alte companii de

⁶ Versiunea succintă a motivelor sale este următoarea: (1) probabilitatea ca autoritățile locale să nu autorizeze construirea unei noi clădiri care să corespundă suprafeței de teren, care era de aproximativ două ori mai mare decât suprafața de teren a clădirii, (2) interdicții nerezolvate care au fost eliminate după 8-9 luni de la licitație, (3) suprafața neînregistrată a clădirii a fost ocupată în mod arbitrar de anumiți comercianți, (4) construirea unei proprietăți învecinate fără respectarea normelor privind distanța dintre clădiri, în timp ce proprietarii acestora au folosit o parte din terenul său pentru căi de acces.

transport. Prima instanță a respins cererea, ceea ce a dus la depunerea unui apel. La 24 septembrie 2020, cauza a fost repartizată unui complet unde subiectul era raportor, care a respins apelul la 18 mai 2021 și a menținut hotărârea instanței inferioare. Cu toate acestea, subiectul a emis o opinie separată, susținând că hotărârea inițială ar fi trebuit să fie casată și că apelul ar fi trebuit să fie admis în întregime. Ulterior, Curtea Supremă de Justiție a declarat recursul SA „BTA 28” inadmisibil.

103. În a doua cauză, SA „BTA 28” a contestat o amendă de 5.000 MDL aplicată după ce o inspecție fiscală a constatat că doi pasageri au fost transportați fără bilete de călătorie. Societatea a susținut că responsabilitatea pentru emiterea biletelor revine șoferului, nu societății. În urma respingerii pretențiilor sale de către prima instanță, SA „BTA-28” a depus apel, iar la 10 martie 2021 cauza a fost repartizată unui complet care includea subiectul. La 15 iunie 2021, Curtea de Apel și apoi Curtea Supremă de Justiție au confirmat hotărârea primei instanțe. În această cauză, subiectul a emis, de asemenea, o opinie separată, susținând că hotărârea inițială ar fi trebuit să fie casată și că apelul ar fi trebuit admis în totalitate.
104. Într-o a treia cauză, SA „BTA 28” a depus apel împotriva hotărârii primei instanțe care a respins acțiunea sa în contencios administrativ prin care se solicita anularea unei prescripții emise de ANTA. Deși apelul a fost depus la timp, societatea nu a prezentat apelul motivat în termenul stabilit. La 15 august 2023, cauza a fost repartizată unui complet care includea subiectul și, la 7 septembrie 2023, Curtea de Apel a declarat apelul inadmisibil.

Argumentele subiectului cu privire la conflictul de interese

105. Subiectul a confirmat, în prima rundă de întrebări, că SA „BTA 28” a câștigat o licitație și ulterior i-a vândut clădirea comercială. El a afirmat că nu avea nicio relație cu societatea, în afară de faptul că îl cunoștea pe O.A., încă din timpul studiilor lor la facultatea de drept a Universității de Stat din Moldova. El a precizat că nu erau colegi de grupă - el a absolvit în 1996, în timp ce O.A. a absolvit cu un an mai devreme. El a negat orice prietenie cu O.A.
106. Subiectul a declarat că, în timpul perioadei de evaluare, nu a examinat nicio cauză cu participarea administratorului O.A., cu excepția SA „BTA 28”, după cum s-a menționat mai sus.
107. În cea de-a treia rundă de întrebări, subiectul a declarat că nu și-a informat colegii sau părțile implicate în cauze că a studiat anterior cu O.A. El a explicat că acest lucru ar implica obligația de a dezvălui legături similare în fiecare cauză care implică colegi din anii săi universitari, ceea ce ar reprezenta un obstacol

semnificativ în soluționarea majorității cauzelor. Cu titlu ilustrativ, subiectul a precizat că a studiat într-un torent de 75 de studenți, iar pe parcursul celor cinci ani de studii universitare, au absolvit aproximativ 300 de studenți - pe mulți dintre aceștia i-a cunoscut în diferite calități.

108. Subiectul a mai declarat că tranzacția sa comercială cu SA „BTA 28” nu constituie un temei legal pentru abținere, deoarece nu a primit niciun beneficiu economic din partea societății și nici tranzacția nu l-a obligat să pronunțe decizii favorabile. Acesta a subliniat că deciziile în apel sunt luate cu majoritate de voturi. În cauze pronunțate împotriva societății, votul său nu a fost decisiv.

109. În cadrul audierii, subiectul a repetat explicațiile de mai sus.

Principii de drept

110. În conformitate cu articolul 11 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 252/2023, un subiect nu corespunde cerințelor de integritate etică dacă Comisia a stabilit că, în ultimii 10 ani, acesta a admis în activitatea sa incompatibilități și conflicte de interese.
111. După cum s-a menționat deja în rapoartele precedente ale Comisiei (de exemplu, Raportul privind *Mariana Ursachi* din 5 noiembrie 2024), în Hotărârea sa nr. 18 din 27 septembrie 2022, Curtea Constituțională a menționat că trebuie făcută o distincție între conflictele de interese ale judecătorilor care apar în activitatea administrativă (de exemplu, președinți de instanțe) și în activitatea jurisdicțională.
112. Judecătorii au obligația de a-și exercita atribuțiile funcționale în mod imparțial și obiectiv. În general, această obligație impune unui judecător să se abțină de la examinarea unei cereri sau de la luarea unei decizii dacă are un interes personal care influențează sau ar putea influența exercitarea imparțială și îndeplinirea obiectivă a atribuțiilor sale.
113. Potrivit articolului 50 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură civilă, judecătorul care judecă cauza urmează a fi recuzat dacă:

„are un interes personal, direct sau indirect, în soluționarea cauzei ori există alte împrejurări care pun la îndoială obiectivitatea și nepărtinirea lui.”

114. Articolul 52 alin. (1) din Codul de procedură civilă prevede:

„Dacă există temeiurile specificate la articolele 50 și 51, judecătorul [...] este obligat să se abțină de la examinarea cauzei. [...]”

115. Potrivit articolului 4 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 178/2014 privind răspunderea disciplinară a judecătorilor, constituie o abatere disciplinară:

„nerespectarea intenționată sau din neglijență gravă a îndatoririi de a se abține atunci când judecătorul știe sau trebuia să știe că există una din circumstanțele prevăzute de lege pentru abținerea sa [...]”

116. Potrivit articolului 15 alin. (1) lit. a) și d) din Legea nr. 544/1995 privind statutul judecătorului, judecătorii sunt obligați:

„a) să fie imparțiali; d) să se abțină de la fapte care [...] compromit cinstea și demnitatea de judecător, provoacă îndoieli față de obiectivitatea lor.”

117. În temeiul articolului 4 alineatele (4) și (5) din Codul de etică:

„Judecătorul se va abține de la luarea deciziilor atunci când interesele sale, ale persoanelor înrudite prin sânge, adopție, afinitate, sau ale altor persoane care au legături apropiate cu familia sa, ar putea influența corectitudinea deciziilor.”

„Relațiile de familie și sociale ale judecătorului nu trebuie să influențeze hotărârile judecătorești pe care le adoptă în exercitarea atribuțiilor sale profesionale.”

118. Potrivit Comentariului Codului de etică, dacă un judecător:

„[...] va descoperi un conflict de interese, sarcina lui constă în dezvăluirea acestui fapt părților corespunzătoare, întreprinzând toate acțiunile necesare pentru a elimina conflictul de interese și/sau a se abține de la judecarea cauzei respective.”

119. Conform jurisprudenței bine stabilite a CtEDO, imparțialitatea este determinată pe baza: (1) **unui test subiectiv**, în cadrul căruia trebuie să se țină cont de convingerile personale și de comportamentul unui judecător, și anume, dacă judecătorul a avut vreo prejudecată personală sau părtinire într-o anumită cauză; și, de asemenea, pe baza (2) **unui test obiectiv**, adică prin verificarea dacă tribunalul în sine și, printre alte aspecte, componența sa, au oferit suficiente garanții pentru a exclude orice îndoială legitimă cu privire la imparțialitatea sa.

120. Nu există o distincție clară între imparțialitatea subiectivă și imparțialitatea obiectivă, deoarece comportamentul unui judecător poate nu numai să provoace îndoieli obiective cu privire la imparțialitate din punctul de vedere al observatorului extern (test obiectiv), ci poate, de asemenea, să atingă problema convingerilor sale personale (test subiectiv) (*Ramos Nunes de Carvalho e Sá v. Portugalia* [MC], 6 noiembrie 2018, § 145).

121. CtEDO a reținut, de asemenea, că și aparențele pot avea o anumită importanță, iar justiția nu trebuie doar să fie făcută, ci și să se vadă că este făcută. Judecătorii ar trebui să respecte atât standardele testului subiectiv, cât și ale celui obiectiv de imparțialitate. Aparența de părtinire în cadrul testului obiectiv trebuie evaluată potrivit standardului observatorului obiectiv. O prietenie între un judecător și orice membru al publicului implicat într-o cauză sau o relație apropiată a unui judecător cu orice membru al publicului implicat într-o cauză ar putea da naștere unei temeri rezonabile de părtinire.
122. Standardele de mai sus servesc la promovarea încrederii pe care instanțele într-o societate democratică trebuie să o inspire publicului (*Castillo Algar c. Spaniei*, 28 octombrie 1998, § 45).

Aprecierea Comisiei

123. Subiectul a avut o tranzacție comercială complexă și de mare valoare cu SA „BTA 28”. Ultima plată în cadrul acestei tranzacții a fost efectuată la 28 mai 2020, cu mai puțin de patru luni înainte ca prima cauză să îi fie repartizată (24 septembrie 2020) și cu mai puțin de două luni înainte de semnarea procesului-verbal de predare-primire (20 iulie 2020).
124. Acesta nu a declarat abținere în trei cauze care au implicat această societate. Două dintre cele trei cauze au fost examinate pe fond, în timp ce într-o cauză, apelul a fost declarat inadmisibil din motive procedurale. Subiectul a emis opinii separate favorabile societății în ambele cauze examinate pe fond.
125. Rezultatul cauzei este demn de remarcat, dar nu este factorul principal pentru a determina dacă subiectul ar fi trebuit să se abțină. În astfel de cauze, aspectul cheie este dacă un observator rezonabil și obiectiv ar pune la îndoială imparțialitatea subiectului, având în vedere relația sa anterioară cu societatea respectivă și cu administratorul acesteia. Imparțialitatea denotă de obicei absența prejudecății sau a părtinirii, iar existența sau lipsa acesteia poate fi evaluată în diferite moduri.
126. O simplă relație între colegi de facultate de drept nu reflectă neapărat părtinire. Cu toate acestea, circumstanțele achiziției de mai sus sugerează că subiectul a participat la o tranzacție care implică în mod clar negocieri prelungite, întâlniri potențiale și discuții care implică o relație de afaceri mai complexă decât cea obișnuită.
127. În special, în mai 2021, când subiectul a emis opinia separată în prima cauză, acesta cunoștea deja îndeaproape administratorul societății. Relația lor de afaceri depășise cadrul unui acord tipic între cumpărător și vânzător. Acest lucru este confirmat de următoarele fapte:

- a. La 28 aprilie 2020, subiectul a înregistrat dreptul de proprietate asupra clădirii comerciale din Călărași, în urma unui contract de vânzare-cumpărare încheiat cu o zi înainte cu SA „BTA 28”.
 - b. Anterior, la 17 iulie 2019, a fost încheiat un antecontract, în temeiul căruia subiectul a efectuat mai multe plăți către societate (1.500.000 MDL la 18 iulie 2019; 520.000 MDL la 29 aprilie 2020 și 500.000 MDL la 28 mai 2020).
 - c. Implicarea inițială a subiectului, inclusiv prima plată (18 iulie 2019), a avut loc chiar înainte de achiziționarea de către societate a clădirii comerciale. Licitarea s-a încheiat la 25 iulie 2019. Acest lucru subliniază relația apropiată dintre părți.
 - d. Prima plată a fost efectuată de subiect pentru ca societatea să o utilizeze pentru plățile finale în cadrul procedurii de licitație. Acest lucru sugerează că a existat o discuție și o colaborare anterioară.
 - e. Plata finală a fost efectuată la o lună după semnarea contractului de vânzare-cumpărare. Acest lucru indică un grad ridicat de încredere reciprocă, în special cu administratorul societății, O.A.
128. Achiziția nu a fost un act unic, ci un proces continuu cu trei plăți confirmate. Având în vedere acest lucru, declarația subiectului conform căreia a avut două discuții telefonice legate de eliminarea problemelor juridice (de exemplu, sechestre) nu pare plauzibilă. Pare puțin probabil ca o achiziție atât de importantă, mai ales având în vedere numeroasele probleme juridice și plățile multiple, să fi fost rezolvată în doar două discuții telefonice între subiect și O.A.
129. De asemenea, explicațiile conform cărora societatea a avut anterior un investitor care a renunțat la înțelegerea de a investi par puțin probabile. În primul rând, nici subiectul, nici O.A. nu au putut identifica investitorul sau să prezinte vreo altă dovadă a unui acord. În al doilea rând, explicația O.A. conform căreia a aflat după licitație despre diferitele probleme juridice nu este convingătoare. Clădirea a fost scoasă la licitație de un vânzător insolubil. Era clar că proprietatea se afla sub sechestre.
130. Indiferent de convingerile personale ale subiectului, faptele verificabile de mai sus cu privire la tranzacție, care au avut loc înainte și suficient de aproape de examinarea cauzelor, pun la îndoială imparțialitatea subiectului în cauzele cu participarea societății. În special, având în vedere opiniile separate în care subiectul a fost în mod clar de partea poziției societății.
131. Deși Comisia nu a putut constata că prețul de achiziție al clădirii comerciale a fost subevaluat din cauza indisponibilității datelor privind achizițiile

comparabile pentru acea perioadă, prețul de vânzare, cu toate acestea, ar putea fi considerat avantajos, pe baza următoarelor fapte:

- a. Localizarea clădirii în centrul orașului Călărași;
 - b. Vânzătorul a achiziționat clădirea comercială la un preț redus prin intermediul unei licitații cu reducere. Clădirea a avut diverse sechestre legale și probleme juridice. Vânzătorul a vândut clădirea subiectului fără probleme juridice, și nu a adăugat niciun profit la prețul de vânzare al clădirii pentru rezolvarea acestora;
 - c. După cum dovedesc datele privind veniturile, în primii patru ani de la achiziție, subiectul a recuperat cea mai mare parte a investiției făcute în achiziționarea clădirii. Aceasta echivalează cu un randament al investiției de aproximativ 90,42% din prețul de achiziție, ceea ce corespunde unui randament mediu anual de aproximativ 22,6%. Pentru context, rata medie a dobânzii la depozitele bancare între 2020 și 2023 a fost de 7,86%, în timp ce rata medie a dobânzii variabile la obligațiunile de stat în aceeași perioadă a fost de 13,66%.⁷ În comparație, randamentul brut al chiriilor a fost de aproximativ 6,6% pe an în 2024 și se estimează că va ajunge la 8,38% pe an în 2025.⁸
132. Având în vedere cele de mai sus, Comisia consideră că existența unor legături cu o parte a cauzei, respectiv achiziționarea unei clădiri comerciale în condițiile descrise mai sus, poate fi definită ca o circumstanță care pune sub semnul întrebării obiectivitatea și imparțialitatea subiectului, astfel cum sunt prevăzute la articolul 50 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură civilă.
 133. În circumstanțele specifice ale subiectului, legea îi impunea acestuia să declare abținere sau, cel puțin, să dezvăluie potențialul conflict de interese în procedurile cu participarea societății respective și să lase părțile să decidă cu privire la această chestiune prin instituția recuzării.
 134. Normele care reglementează recuzarea judiciară au scopuri multiple. Pe lângă asigurarea absenței unei prejudecăți reale, acestea urmăresc să elimine orice aparență de părtinire. În acest fel, ele promovează încrederea publicului pe care instanțele dintr-o societate democratică trebuie să o inspire. În consecință, nerespectarea acestor norme înseamnă că cauza a fost soluționată de o instanță a cărei imparțialitate, în conformitate cu dreptul național, era susceptibilă de

⁷ Media dintre 3,62% și 12,10% pentru 2020-2023 potrivit [BNM Reports Generator](#)

Media dintre 5,18% și 22,4% pentru 2020-2023 potrivit [Ministerul Finanțelor](#)

⁸ [Cât de profitabile sunt investițiile în imobile în Republica Moldova? Randamentele anuale - Bani.md](#)
[Where in Europe will property investment pay off most in 2025? | Euronews](#)

dubii rezonabile (*Mežnarić c. Croației*, § 27; Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 16 ianuarie 2025, § 193).

135. În opinia Comisiei, nedeclararea abținerii de către subiect în cauzele care implică SA „BTA 28” creează o lipsă obiectivă de imparțialitate, suficientă pentru a submina încrederea publicului în sistemul judecătoresc. Pe baza constatărilor de mai sus, Comisia concluzionează că subiectul nu corespunde criteriile de integritate etică prevăzute la articolul 11 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 252/2023.

D. Avere inexplicabilă (2012, 2013, 2014, 2017, 2019 și 2023)

136. În analiza sa preliminară, Comisia a constatat existența unei averi inexplicabile pentru anii 2012, 2013, 2014, 2016, 2017, 2018, 2019 și 2023. Diferența dintre venituri și cheltuieli (soldul negativ) în acești ani a fost:

Anul	Aveea inexplicabilă acumulată
2012	- 86.997 MDL
2013	- 248.026 MDL
2014	- 64.511 MDL
2016	- 62.699 MDL
2017	- 18.917 MDL
2018	- 57.134 MDL
2019	- 43.123 MDL
2023	-161.437 MDL
Total:	-742.844 MDL

137. În urma explicațiilor suplimentare prezentate de subiect și a aprecierii finale a Comisiei, soldul negativ din 2016 și 2018 a fost înlăturat.
138. Pentru 2016, Comisia a considerat plauzibilă explicația subiectului conform căreia veniturile de 80.000 MDL din vânzarea în 2015 a unui autoturism Toyota Corolla, anul de fabricație (a/f) 2006, au fost transferate ca economii în numerar în 2016, astfel cum se arată în soldul pozitiv înregistrat pentru acel an. În consecință, s-a concluzionat că fondurile rezultate acoperă în mod rezonabil soldul negativ de -62.699 MDL pentru 2016, care a fost, prin urmare, eliminat.
139. Pentru 2018, Comisia a constatat că subiectul a fost proprietarul *de facto* al unui Mercedes E220 CDI, a/f 2004, achiziționat în 2013 pentru 128.000 MDL (a se vedea § 186 de mai jos) și, deși prețul de vânzare în 2018 nu este cunoscut, este

rezonabil să se deducă că încasările au fost suficiente pentru a acoperi soldul negativ de -57.134 MDL.

140. Ca urmare a celor menționate și a altor considerente care vor fi examinate mai jos, Comisia și-a actualizat calculele preliminare și a identificat avere inexplicabilă numai în 2012, 2013, 2014, 2017, 2019 și 2023. Diferența dintre venituri și cheltuieli în acești ani este de -501,466 MDL. Defalcarea averii inexplicabile identificate pe ani este prezentată în tabelul următor:

Anul	Averea inexplicabilă acumulată
2012	- 35.452 MDL ⁹
2013	- 178.026 MDL ¹⁰
2014	- 64.511 MDL
2017	- 18.917 MDL
2019	- 43.123 MDL
2023	- 161.437 MDL
Total:	- 501.466 MDL

1. Beneficierea efectivă asupra unui apartament în or.Călărași

Vânzarea, achiziționarea repetată și donarea unui apartament în or.Călărași

141. La 23 mai 2003, subiectul și soția sa au achiziționat un apartament de 52 m.p. situat în or. Călărași (în continuare „apartamentul din Călărași”). La 15 februarie 2010, aceștia au vândut apartamentul către V.S. pentru suma de 30.000 MDL. Contractul de vânzare-cumpărare prevedea că familia subiectului avea obligația de a elibera apartamentul până la 15 februarie 2012. La 28 noiembrie 2012, soacra subiectului a achiziționat apartamentul din Călărași de la V.S. pentru aceeași sumă. La 28 aprilie 2021, soacra subiectului a donat apartamentul din Călărași soției subiectului, evaluându-l la 450.000 MDL.
142. În răspuns la rundele de întrebări, subiectul a susținut că el și familia sa au locuit în acest apartament fără întrerupere de la achiziționarea acestuia în 2003 până la sfârșitul anului 2023 (Runda 1, Întrebarea 18 și Runda 2, Întrebarea 23). El a menționat că l-au vândut deoarece intenționau să-și extindă spațiul de locuit din cauza nașterii celui de-al doilea fiu în 2008. Subiectul a găsit un apartament cu trei camere în Călărași, care era vândut la un preț inferior celui de pe piață,

⁹ A se vedea: defalcarea detaliată la § 210 de mai jos.

¹⁰ A se vedea: defalcarea detaliată la §§ 174 și 247 de mai jos.

și a decis să vândă rapid apartamentul în care locuia la un preț mai mic (Runda 2, Întrebarea 23). Cu toate acestea, potrivit explicațiilor subiectului, vânzătorul apartamentului identificat a refuzat să-l vândă (Runda 3, Întrebarea 19).

143. Subiectul a susținut că V.S. a cumpărat apartamentul din Călărași ca investiție (Runda 3, Întrebarea 19) și că nu se cunoșteau înainte de tranzacție (Runda 2, Întrebarea 23). Cu toate acestea, subiectul avea o înțelegere cu acesta de a continua să locuiască în acest apartament până la sfârșitul anului 2012. Într-o declarație pe propria răspundere, V.S. a afirmat că i-a permis subiectului și familiei sale să continue să locuiască acolo deoarece dispunea de un alt apartament.
144. Subiectul a susținut că l-a contactat pe V.S. la cererea soacrei sale, care aflase că familia sa trebuia să elibereze apartamentul și nu găsisese încă un alt apartament. Ea a propus să răscumpere apartamentul pentru a se asigura că fiica sa are un loc unde să locuiască. Subiectul a explicat în continuare că V.S. a decis să vândă apartamentul deoarece locuia la Chișinău la momentul respectiv și, aparent, nu avea nevoie de apartamentul din Călărași (Runda 2, Întrebarea 23).
145. La o etapă ulterioară a evaluării, subiectul a prezentat declarații pe proprie răspundere semnate de soția sa, soacra sa și V.S. Aceștia au reconfirmat, în general, circumstanțele prezentate de subiect. În special, soacra a declarat că a cumpărat personal apartamentul deoarece era îngrijorată că fiica sa ar putea rămâne fără un loc unde să locuiască și nu era sigură de viitorul căsătoriei fiicei sale cu subiectul.
146. În cadrul audierii, subiectul a explicat că el și soția sa dispuneau de fonduri suficiente pentru a procura din nou apartamentul din Călărași în 2012, dar nu au făcut acest lucru deoarece încă doreau să schimbe apartamentul cu unul mai mare, cu trei camere. El a susținut că, după ce soacra sa a răscumpărat apartamentul, problema achiziționării unui alt apartament a dispărut.
147. Subiectul a menționat, de asemenea, că în 2013 au încercat să achiziționeze un apartament în Chișinău în cadrul unui program de prețuri preferențiale (a se vedea § 150 de mai jos). Referindu-se la condițiile impuse candidaților la acest program, care prevedeau lipsa spațiului de locuit, el a menționat că avea spațiu de locuit, deoarece locuiau în apartamentul soacrei lor. Cu toate acestea, el a menționat că lipsa spațiului de locuit nu era singura condiție și că existau norme care permiteau selectarea candidaților în funcție de numărul membrilor familiei, pentru a le îmbunătăți condițiile de locuit.

Achiziționarea apartamentului în cadrul programului de prețuri preferențiale

148. La 20 noiembrie 2012, CSM a întocmit o listă a angajaților din sistemul judecătoresc care aveau nevoie de îmbunătățirea condițiilor de locuit (Decizia CSM nr. 748/36).¹¹ La 16 septembrie 2013, subiectul a depus o cerere pentru a fi inclus în lista beneficiarilor acestui program. Cererea a fost transmisă Comisiei pentru selectarea angajaților din sistemul judecătoresc care au nevoie de îmbunătățirea condițiilor de locuit (Comisia de selecție).
149. Conform lit. b) din Decizia nr. 3 din 6 septembrie 2013 a Comisiei de selecție, următoarea categorie putea solicita participarea la program: *„judecătorii care au domiciliul în Chișinău, dar lucrează în alte instanțe din țară și nu dispun de spațiu de locuit la locul de muncă sau dispun de spațiu de locuit insuficient în Chișinău”*. În consecință, subiectul a menționat în această cerere că era înregistrat cu domiciliul în Chișinău, dar nu dispunea de locuință la locul de muncă (orașul Călărași) sau în Chișinău. Cu trei zile înainte de această cerere, la 13 septembrie 2013, subiectul și-a schimbat adresa din apartamentul din Călărași într-un apartament din Chișinău. La 22 decembrie 2015, și-a schimbat din nou domiciliul în apartamentul din Călărași.
150. Ca urmare a participării sale la acest program, subiectul a achiziționat un apartament de 71,1 m.p. pe strada Romana, Chișinău. La 5 aprilie 2017, a semnat actul de predare-primire, indicând prețul total de achiziție de 25.884 EUR (496.217 MDL). Trei luni mai târziu, a vândut apartamentul pentru 798.000 MDL. Aceste fonduri au fost utilizate ulterior pentru achiziționarea unei clădiri comerciale în 2019-2020 (a se vedea §§ 84-89 de mai sus).

Aprecierea Comisiei

151. Comisia constată, în primul rând, că atunci când un funcționar public vinde un bun imobil important și, după mai mulți ani și mai multe tranzacții, bunul revine în proprietatea sa, pot apărea suspiciuni cu privire la natura și scopul acestor tranzacții. După cum reiese din faptele prezentate mai sus, Comisia a investigat și evaluat diverse aspecte ale acestor tranzacții.
152. În ceea ce privește motivul vânzării apartamentului în 2010, subiectul a susținut că avea nevoie urgentă să se mute pentru a-și mări spațiul de locuit. Cu toate acestea, nu numai că nu a achiziționat un apartament în acea perioadă, dar familia sa a continuat să locuiască în apartamentul din Călărași până la sfârșitul anului 2023. După presupusa încercare de a achiziționa un apartament nou în

¹¹ Lista cuprindea angajați ai instanțelor din Chișinău, judecători cu domiciliul în Chișinău, dar care lucrau în alte instanțe din Republica Moldova, precum și angajați ai CSM care aveau nevoie de îmbunătățirea condițiilor de viață.

2010, nu pare că familia subiectului a depus eforturi reale pentru a-și schimba apartamentul până la construirea casei din orașul Călărași în 2022-2024.

153. În ceea ce privește motivația lui V.S. de a cumpăra acest apartament, subiectul a susținut că aceasta era o bună oportunitate de investiție pentru el. Subiectul a susținut în cadrul audierii că V.S. nu a suferit o pierdere atunci când l-a revândut la același preț, deoarece prețurile apartamentelor în Călărași sunt foarte mici în comparație cu cele din Chișinău. Indiferent de prețul inițial al apartamentului, Comisia consideră extrem de suspect faptul că V.S., cu care subiectul nu avea o relație anterioară, a lăsat familia subiectului să locuiască în acest apartament timp de aproape trei ani fără a primi dividende (chirie) din această pretinsă investiție și nici măcar nu a ajustat prețul în funcție de inflație la vânzarea acestuia în 2012.¹²
154. În ceea ce privește motivația soacrei de a cumpăra apartamentul, trebuie menționat că subiectul și soția sa dispuneau de fonduri pentru a-l răscumpăra. Ei nu au fost niciodată expuși riscului real de a rămâne fără locuință. Chiar dacă ar fi existat îngrijorări cu privire la continuarea căsătoriei lor, subiectul și soția sa ar fi împărțit proprietatea asupra apartamentului și aveau doi copii de întreținut. Există o mare probabilitate ca, indiferent de soarta căsătoriei lor, soția și copiii subiectului să fi continuat să locuiască în acest apartament. Prin urmare, chiar dacă soacra părea să dispună de fonduri pentru a face această achiziție, motivele pentru care s-a implicat în procesul de răscumpărare par suspecte.¹³
155. În plus față de cele de mai sus, Comisia subliniază faptul crucial că subiectul și familia sa au locuit în acest apartament fără întrerupere între 2003 și 2023. Atât V.S., cât și soacra subiectului au indicat în declarațiile lor pe proprie răspundere că, chiar dacă ar fi achiziționat acest apartament, nu au avut niciodată intenția de a locui în el. În declarația ANI pentru 2021, subiectul a declarat că soția sa este proprietara acestui apartament în baza unui contract de donație. În răspunsul său la a treia rundă de întrebări, subiectul a întrebat retoric care ar fi fost raționamentul economic al soacrei sale să păstreze proprietatea asupra apartamentului între 2012 și 2021, când a decis să-l doneze fiicei sale.
156. După cum s-a menționat mai sus, subiectul a participat la programul destinat îmbunătățirii condițiilor de locuit ale lucrătorilor din sistemul judecătoresc. La data la care subiectul a depus cererea de participare la program, existau trei

¹² Ajustat la inflație, apartamentul ar costa 34.669 MDL în 2012.

¹³ În 2012, soacra subiectului avea un salariu net anual de 36.602 MDL și o pensie de 36.778 MDL.

categorii de potențiali beneficiari: judecătorii care lucrau în instanțele din Chișinău, judecătorii care aveau domiciliul în Chișinău și angajații instanțelor și ai CSM (a se vedea § 149 de mai sus). La 6 septembrie 2013, când au fost aprobate aceste criterii ajustate, subiectul nu îndeplinea niciunul dintre ele, deoarece lucra și locuia în orașul Călărași.¹⁴ Totuși, la 13 septembrie 2013, s-a înregistrat cu domiciliul într-un apartament din Chișinău, pe strada Alba Iulia. Conform răspunsurilor date de subiect în prima rundă de întrebări, acesta nu a locuit niciodată în acest apartament. Schimbarea domiciliului i-a permis subiectului să îndeplinească prima parte a criteriilor pentru judecătorii care aveau domiciliul în Chișinău. La 22 decembrie 2015, subiectul și-a schimbat din nou domiciliul în apartamentul din Călărași, ceea ce a coincis, întâmplător, cu promovarea sa la Curtea de Apel Chișinău aproximativ cu o lună înainte, la 27 noiembrie 2015. Acțiunile subiectului par să indice că schimbarea locului de muncă l-a făcut să îndeplinească un alt criteriu al programului (referitor la judecătorii care lucrau în Chișinău) și că nu mai avea nevoie de domiciliul în Chișinău.

157. A doua parte a acestui criteriu impunea ca solicitantul să nu dispună de spațiu de locuit la locul de muncă sau să dispună de spațiu de locuit insuficient în Chișinău (a se vedea § 149 de mai sus). În consecință, subiectul a menționat în cererea sa că nu dispunea de spațiu de locuit la locul de muncă sau în Chișinău. Acest lucru părea să fie doar parțial adevărat, deoarece subiectul și familia sa aveau cel puțin *de facto* domiciliul în apartamentul din Călărași, la locul său de muncă, în orașul Călărași. Chiar și conform afirmației subiectului, problema proprietății era doar o formalitate, deoarece soacra sa a achiziționat în mod expres apartamentul pentru soția sa. Procedura programului impunea solicitanților să prezinte un certificat cadastral care să ateste lipsa unei locuințe. Subiectul a putut prezenta acest document deoarece apartamentul din Călărași a fost achiziționat în mod oficial de soacra sa la 28 noiembrie 2012, la opt zile după întocmirea listei inițiale a potențialilor beneficiari ai acestui program de către CSM (a se vedea § 148 de mai sus).
158. Faptul că subiectul și soția sa au continuat să locuiască în apartamentul din Călărași nu ar fi putut fi verificat prin niciun document prezentat Comisiei de selecție. Buletinul de identitate solicitat ar fi indicat domiciliul său din strada Alba Iulia, în mun. Chișinău, iar certificatul cadastral ar fi indicat lipsa proprietății imobiliare. În plus, subiectul nu a declarat dreptul de folosință

¹⁴ Criteriile inițiale au fost aprobate la 16 august 2013 prin Decizia nr. 2 a Comisiei de selecție.

asupra apartamentului din Călărași în declarațiile sale de avere din perioada 2012-2015. Subiectul avea obligația de a face acest lucru în conformitate cu art. 4 alin. (1) lit. b) din vechea Lege nr. 1264/2012. În declarația de avere pentru 2016, subiectul a indicat în sfârșit apartamentul din Călărași, menționând că a obținut dreptul de folosință în 2012.

159. Ca urmare a celor sus-menționate, Comisia are motive să suspecteze că subiectul a fabricat diverse circumstanțe juridice care i-ar permite să participe la programul respectiv. Chiar dacă la 28 noiembrie 2012 (când soacra sa a încheiat contractul de vânzare-cumpărare pentru apartamentul din Călărași) criteriile de înscriere în program nu erau pe deplin definite, la data de 20 noiembrie 2012 subiectul ar fi putut ști, pe baza listei aprobate de CSM (a se vedea § 148 de mai sus), că lipsa unei locuințe ar constitui un avantaj în cadrul acestui program. Acțiunile sale ulterioare de schimbare a domiciliului cu câteva zile înainte de depunerea cererii, schimbarea acestuia înapoi atunci când și-a schimbat locul de muncă și nedeclararea dreptului de folosință asupra apartamentului în declarațiile sale de avere ilustrează și mai mult măsurile luate pentru a se adapta criteriilor programului. Deși aceste acțiuni, *per se*, nu pot fi examinate de Comisie din perspectiva respectării de către subiect a criteriilor etice (din cauza termenului de evaluare de cinci ani prevăzut de Legea nr. 252/2023), acestea pot ridica dubii cu privire la natura tranzacției din 2012, care pare să fi fost încheiată doar formal în numele soacrei subiectului pentru a se încadra în criteriile programului CSM.
160. În cele din urmă, subiectul nu a clarificat modul în care familia sa a utilizat suma de 30.000 MDL obținută din vânzarea apartamentului din Călărași. În prima rundă de întrebări, subiectul a declarat economii în numerar provenite din diverse surse, cuprinzând 11 ani anteriori perioadei de evaluare (a se vedea § 187 de mai jos). Cu toate acestea, nu a indicat veniturile rezultate din vânzarea apartamentului în 2010 ca economii în numerar la începutul anului 2012. Aceste fonduri ar fi fost în mod normal economisite în scopul achiziționării unui alt apartament, ceea ce subiectul a făcut în 2014 (a se vedea § 211 mai jos). Cu toate acestea, când a fost întrebat ulterior în cadrul evaluării, subiectul a menționat doar că această sumă a fost economisită (Runda 3, Întrebarea 19). Prin urmare, acesta nu a clarificat dacă această sumă a fost cheltuită în orice moment înainte sau după începerea perioadei de evaluare.
161. Prin urmare, deoarece familia subiectului a locuit în mod continuu în apartamentul din Călărași, având în vedere diversele contradicții din motivația tuturor părților implicate în transferul dreptului de proprietate asupra apartamentului, exploatarea aparentă a programului CSM prin schimbarea domiciliului și a drepturilor de proprietate pentru a se încadra în criteriile de

achiziționare a unui apartament la un preț preferențial, lipsa unei poziții credibile a subiectului în cauză cu privire la cheltuirea veniturilor obținute din vânzarea apartamentului în 2010, conduc la existența unor dubii serioase din partea Comisiei cu privire la tranzacțiile efectuate.

162. Dubiile se referă în special la achiziționarea din nou în 2012 a apartamentului din Călărași, care pare să fi fost efectuată doar formal, pe numele soacrei subiectului. Pe baza circumstanțelor și analizei de mai sus, Comisia atribuie gospodăriei subiectului cheltuielile de -30.000 MDL aferente achiziționării din 2012 (a se vedea § 237 de mai jos).

2. Beneficiere efectivă asupra a două vehicule Mercedes

Mercedes E220 CDI, a/f 1999

163. Subiectul a avut dreptul de folosință asupra unui vehicul Mercedes E220 CDI, a/f 1999, în perioada 8 septembrie 2010 - 2 august 2013. În răspunsul la prima rundă de întrebări, acesta a menționat că proprietarul acestui vehicul era fratele său mai mic. Conform informațiilor furnizate de ASP, această mașină nu a fost niciodată înmatriculată pe numele fratelui mai mic al subiectului, ci pe numele cumnatului acestuia (fratele soției) între 4 august 2009 și 2 august 2013.
164. În cadrul celei de-a doua runde de întrebări, subiectul a declarat că nu poate explica de ce această mașină nu a fost înmatriculată pe numele fratelui său mai mic și că nu poate prezenta niciun document care să ateste dreptul lui de proprietate, deoarece nu a fost păstrat niciunul. În răspunsul la cea de-a treia rundă de întrebări, subiectul a prezentat declarații pe proprie răspundere semnate de fratele său mai mic și de cumnatul său. Ambele declarații scrise susțineau că Mercedes E220, a/f 1999, a fost achiziționat în 2010 de fratele mai mic al subiectului de la cumnatul subiectului. Ambele declarații scrise indică aceeași relatare a evenimentelor. Vehiculul nu a fost înmatriculat pe numele fratelui mai mic al subiectului deoarece acesta nu a avut timp [să îndeplinească formalitățile necesare] și a trebuit să părăsească țara. El a primit o recipisă care indica faptul că cumnatul subiectului a primit banii pentru mașină, dar nu a insistat să înmatriculeze mașina pe numele său. Niciunul dintre ei nu își amintește prețul de achiziție și ambii susțin că nu s-au păstrat documente.
165. Subiectul a explicat în continuare, în cadrul celei de-a doua runde de întrebări, că fratele său mai mic a lucrat în Portugalia între 1999 și 2007 și, din 2007, în Spania, ca șofer de camion. El a explicat că fratele său a făcut această achiziție deoarece dorea să aibă o mașină la dispoziție când își lua concediul anual și se întorcea în Republica Moldova. Subiectul a declarat că dreptul de folosință i-a fost transferat deoarece cineva trebuia să aibă grijă de mașină în timpul absenței

fratelui său. El a menționat că a suportat cheltuieli pentru combustibil, schimbul de ulei și plata asigurării obligatorii. Totuși, el a susținut că nu au existat cheltuieli semnificative în acest sens. De asemenea, în cadrul celei de-a treia runde de întrebări, subiectul a declarat că fratele său mai mic nu deține mașini în străinătate.

166. Subiectul a prezentat informații privind veniturile anuale ale fratelui său între 2011 și 2013. Pentru perioada anterioară anului 2011, subiectul a prezentat documente ce conțineau informații despre contribuțiile sociale, care ar fi indicat veniturile obținute în străinătate de fratele său mai mic. Totuși, aceste documente nu indică cu certitudine veniturile fratelui său, ci suma contribuțiilor de asigurări sociale, ceea ce ar implica existența unui venit oficial în perioada indicată (2001-2008). De exemplu, declarația portugheză privind contribuțiile de asigurări sociale (denumită în original „*Extrato da carreira contributiva na Segurança Socials*”) indică pentru 2008 o valoare totală de 7.271 EUR, pentru 2007 o valoare totală de 2.721 EUR, iar pentru 2006 o valoare totală de 6.460 EUR.
167. În cadrul audierii, subiectul a menționat că a utilizat mașina ocazional, deoarece instanța la care lucra era situată la 300 de metri de apartamentul său. A recunoscut că a utilizat-o cel mai mult, deoarece fratele său se întorcea acasă de 2-3 ori pe an, pentru câteva săptămâni. Subiectul a susținut că fratele său era beneficiarul efectiv al acestei mașini. El a afirmat că, anterior, era obișnuit ca oamenii să dețină mașini fără înmatriculare, pe baza unei procuri generale care le transmitea toate drepturile, inclusiv dreptul de a dispune de mașină.

Aprecierea Comisiei

168. Ca regulă generală, atunci când un funcționar public are dreptul de folosință asupra vehiculului sau bunului imobil al unei alte persoane, este firesc să se pună întrebări cu privire la cine este beneficiar sau proprietarul „de facto” al bunului respectiv. Acest lucru este valabil în special în cazul judecătorilor (și procurorilor), care, pe baza principiilor generale de transparență și a standardelor etice ridicate, ar trebui să abordeze astfel de situații cu cea mai mare atenție, pentru a evita orice suspiciune că ascund averi în spatele altor persoane. Din acest motiv, pentru a atenua aceste preocupări, subiecții evaluați ar trebui să fie diligenți atunci când încheie astfel de acorduri, colectând și păstrând toate documentele necesare.
169. În contextul celor de mai sus, Comisia constată că subiectul nu a putut furniza niciun document care să dovedească relatarea sa a evenimentelor. Nu există nicio dovadă că fratele mai mic a achiziționat vehiculul de la cumnatul subiectului. Fratele mai mic al subiectului a declarat că a primit o recipisă de la

cumnatul acestuia, care nu a fost prezentată. Subiectul a menționat că, în aceea perioadă, era obișnuit ca proprietatea să fie transferată prin intermediul unei procuri generale. Totuși, nici fratele, nici cumnatul subiectului nu au menționat că un astfel de document a fost semnat la vreo etapă. La acea dată, conducătorul vehiculului era obligat prin lege să dețină fie certificatul de înmatriculare al vehiculului emis pe numele său, fie certificatul de înmatriculare al vehiculului însoțit de un alt document care să ateste dreptul de folosință a vehiculului și să îl prezinte în cazul unui eventual control al poliției.¹⁵

170. Comisia nu dispune de informații privind asigurarea vehiculului pentru perioada în care subiectul avea dreptul de folosință asupra acestui vehicul.
171. Nici subiectul, nici fratele și cumnatul nu au putut furniza o estimare a prețului de achiziție sau de vânzare al acestui vehicul. Potrivit site-ului 999.md, în decembrie 2024, un astfel de vehicul avea un preț cuprins între 2.500 și 6.000 EUR. Se poate presupune că prețul din 2010 ar fi fost, în mod legitim, mai mare decât prețul indicat în surse deschise în 2024.
172. În plus, nu există dovezi concrete care să indice veniturile fratelui mai mic al subiectului în 2010 sau înainte de această dată. Din documentele prezentate de subiect, nu rezultă cu certitudine dacă sumele indicate reprezintă venituri sau contribuții sociale plătite din aceste venituri. În orice circumstanțe, ar trebui să se presupună că o parte semnificativă din veniturile fratelui ar fi fost cheltuită pentru cheltuieli de întreținere. Acest fapt trebuie pus în balanță cu explicația subiectului, potrivit căreia fratele său a achiziționat această mașină pentru a o utiliza în vacanțele sale în Republica Moldova. Aceasta pare a fi un „lux” care nu poate fi justificat nici măcar de veniturile ulterioare ale fratelui său din perioada 2011-2013 (a se vedea § 177 mai jos).
173. Pe baza circumstanțelor de mai sus, în special având în vedere că subiectul era principalul utilizator al mașinii, că fratele său locuia în străinătate în perioada relevantă și că subiectul nu a putut prezenta niciun document care să confirme declarațiile sale, Comisia consideră că, cel mai probabil, în 2010 subiectul a achiziționat vehiculul Mercedes E220 CDI, a/f 1999.
174. Subiectul a început să folosească această mașină în 2010, când a avut loc presupusa achiziție de la cumnatul său. Deși tranzacția a avut loc înainte de

¹⁵ A se vedea punctul 10 alin. (2) lit. b) din Regulamentul circulației rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 357 din 13 mai 2009. Această cerință nu mai este în vigoare. Din iunie 2017, este suficientă deținerea certificatului de înmatriculare a vehiculului.

perioada de evaluare, această apreciere este relevantă pentru analiza plauzibilității sumelor economisite în numerar pe care subiectul le-ar fi avut la începutul perioadei de evaluare (a se vedea §§ 187-210 de mai jos). În consecință, veniturile din vânzarea acestei mașini ar trebui, de asemenea, atribuite subiectului pentru 2013.

Mercedes E220 CDI, a/f 2004

175. Subiectul avea dreptul de folosință asupra unui Mercedes E220 CDI, a/f 2004, în perioada 31 iulie 2013 - 26 iulie 2018. Oficial, acesta a fost înregistrat pe numele fratelui său mai mic între 12 martie 2013 și 26 iulie 2018. În prima rundă de întrebări, subiectul a menționat că a utilizat vehiculul în scop personal. În declarația sa de avere pentru 2015, acesta a indicat că vehiculul a fost achiziționat cu suma de 128.000 MDL (7.655 EUR).
176. Explicațiile referitoare la acest vehicul sunt similare cu cele indicate pentru Mercedes E220 CDI, a/f 1999, și anume că fratele mai mic al subiectului locuia și lucra în străinătate în perioada în care deținea în proprietate acest vehicul, că nu deținea un vehicul în străinătate și că subiectul a utilizat și întreținut acest vehicul în perioada respectivă (a se vedea § 165 de mai sus). În declarația sa scrisă, fratele mai mic a susținut că a achiziționat vehiculul menționat din veniturile obținute în străinătate și că acest vehicul a fost transferat în posesia fratelui său.
177. Subiectul a prezentat informații care indică că fratele său mai mic a avut un venit brut anual de 11.486 EUR în 2013, 21.940 EUR în 2012 și 16.671 EUR în 2011. După deducerea impozitului pe venit (fără a lua în considerare eventualele contribuții de asigurări sociale), sumele rămase ar fi de aproximativ 8.729 EUR în 2013, 16.420 EUR în 2012 și 12.670 EUR în 2011. Conform datelor din surse deschise, cheltuielile de întreținere pentru o persoană singură care locuiește în afara orașelor din Spania sunt între 11.700 EUR și 19.200 EUR, cu mici variații între 2011 și 2013.
178. Potrivit Agenției Naționale Transport Auto (în continuare „ANTA”), subiectul a prezentat vehiculul pentru verificare tehnică la 4 iunie 2014, 25 iunie 2015, 4 august 2016 și 12 august 2017. Fratele mai mic al subiectului este menționat în documentele de verificare numai în timpul testării tehnice din 12 aprilie 2013. Potrivit ASP, subiectul a avut asigurare internă (RCAI) pentru acest vehicul între 15 iulie 2013 și 14 iulie 2018. De asemenea, a avut asigurare externă între 2 septembrie 2014 și 16 septembrie 2014, 28 iunie 2015 și 12 iulie 2015, precum și între 30 august 2015 și 13 septembrie 2015. Fratele mai mic al subiectului nu avea asigurare pentru acest vehicul în perioada în care era proprietarul înregistrat al acestuia.

179. Conform informațiilor ASP, subiectul a deținut în proprietate un vehicul Toyota Corolla, a/f 2006, între 2013 și 2015. Totuși, între 2015 și 2018, acesta nu a deținut niciun vehicul, dar a continuat să aibă drept de folosință asupra vehiculului Mercedes E220 CDI, a/f 2004. În 2018, când Mercedes E220 CDI, a/f 2004, a fost vândut, subiectul a achiziționat un Volvo XC90, a/f 2008. Între 2015 și 2018, singurul vehicul pe care subiectul l-ar fi putut utiliza în scop personal era Mercedes E220 CDI, a/f 2004. După 2018, fratele mai mic al subiectului nu a deținut alte mașini în Republica Moldova.
180. În cadrul audierii, subiectul a recunoscut că a utilizat mașina mai mult decât fratele său, deoarece acesta se afla în străinătate și se întorcea doar ocazional în Republica Moldova. De asemenea, a menționat că mașina a fost achiziționată nu numai din veniturile sale din 2013, ci și din economiile acumulate în anii anteriori. De asemenea, a explicat faptul că fratele său nu deținea nicio mașină după 2018 din cauza faptului că s-a mutat din Republica Moldova, deoarece și-a dat seama că nu mai avea oportunități profesionale acolo. În cele din urmă, el a negat că l-a ajutat pe fratele său să achiziționeze sau să vândă această mașină.

Aprecierea Comisiei

181. Comisia constată, de la bun început, similitudinile dintre circumstanțele legate de utilizarea de către subiect a vehiculului Mercedes E220 CDI, a/f 2004, și a vehiculului Mercedes E220 CDI anterior, a/f 1999. Ambele vehicule ar fi fost proprietatea fratelui mai mic al subiectului (primul conform datelor ASP, iar al doilea conform afirmațiilor părților implicate), în timp ce acesta își aranja viața și lucra în străinătate din 1999. În ambele cazuri, subiectul ar fi avut doar rolul de a întreține mașina, fiind totodată principalul utilizator al acesteia. De asemenea, este de remarcat faptul că vânzarea Mercedesului mai vechi și achiziționarea celui nou au avut loc în același an. Cu toate acestea, pe baza datelor ASP, vânzarea mașinii mai vechi a avut loc la câteva săptămâni după achiziționarea mașinii mai noi.
182. Asemănările de mai sus și faptul că Comisia a atribuit subiectului achiziționarea Mercedesului E220 CDI, a/f 1999, aruncă deja o umbră de îndoială asupra chestiunii proprietății asupra vehiculului Mercedes ulterior. Totuși, chestiunea proprietății asupra Mercedesului E220 CDI, a/f 2004, ar trebui examinată separat, în funcție de circumstanțele relevante, în principal deoarece Comisia poate accesa mai multe date cu privire la această mașină.
183. Subiectul a prezentat date privind veniturile fratelui său mai mic în 2011 și 2013. Într-adevăr, astfel cum a menționat subiectul, probabilitatea ca fratele său să fi avut mijloacele necesare pentru a achiziționa vehiculul nu ar trebui calculată numai în raport cu anul în care a fost achiziționat vehiculul, 2013. Vehiculele

sunt achiziții importante, care implică de obicei utilizarea economiilor. Cu toate acestea, analiza aproximativă a Comisiei privind venitul net al fratelui mai mic și cheltuielile de întreținere potențiale arată o posibilitate redusă de realizare a unor astfel de economii. Subiectul a declarat deja că fratele său mai mic i-a împrumutat 3.000 EUR în 2013 (conform declarației de avere pentru 2013) și că a primit un cadou în bani în valoare de 1.000 EUR cu ocazia zilei sale de naștere în 2011 (a se vedea § 190 de mai jos), fonduri pe care Comisia le-a acceptat ca venituri plauzibile.

184. Având în vedere că nu au fost prezentate informații clare cu privire la veniturile specifice ale fratelui mai mic înainte de 2011 și că veniturile obținute după acel an nu i-ar fi permis să acumuleze economii semnificative, scenariul în care acesta a achiziționat Mercedes E220 CDI, a/f 2004, doar pentru a-l utiliza în vacanțe, în timp ce subiectul era utilizatorul principal al vehiculului, pare puțin probabil. Aceste dubii sunt susținute și de dovezi. Faptul că subiectul a fost cel care a predat vehiculul pentru verificare tehnică ar putea fi explicat prin faptul că el era persoana prezentă în țară pentru a întreprinde astfel de demersuri. Totuși, subiectul era singurul utilizator al vehiculului care avea o asigurare internă și externă valabilă pentru acest vehicul. În același timp, fratele său mai mic nu avea asigurare, deși era proprietarul înregistrat. Lipsa asigurării în acea perioadă însemna că fratele mai mic al subiectului nu putea utiliza legal mașina.
185. În cele din urmă, Comisia notează că, în 2018, când subiectul a achiziționat Volvo XC90, a/f 2008 (pe care l-a utilizat până în 2023), fratele său mai mic a încetat să mai achiziționeze mașini în Republica Moldova. Acest fapt alimentează și mai mult suspiciunea că subiectul a înmatriculat mașinile Mercedes pe numele fratelui său mai mic, iar după achiziționarea unei mașini pe numele său, implicarea fratelui său nu mai era necesară.
186. Pe baza circumstanțelor și analizei de mai sus, Comisia atribuie achiziția Mercedesului E220 CDI, a/f 2004, din 2013 în valoare de -128.000 MDL gospodăriei subiectului (a se vedea § 251 de mai jos). În consecință, veniturile din vânzarea acestuia din 2018 ar trebui, de asemenea, atribuite subiectului. Chiar dacă prețul exact de vânzare nu este cunoscut, pe baza prețului de achiziție, este rezonabil să se concluzioneze că veniturile au atenuat în mod suficient soldul negativ de -57.134 MDL stabilit anterior pentru 2018.

3. Pretinse economii de numerar la începutul perioadei de evaluare

Economiile în numerar pe care subiectul pretinde că le-ar fi acumulat înainte de perioada de evaluare

187. Comisia va analiza declarațiile subiectului cu privire la veniturile și cheltuielile gospodăriei sale care ar afecta semnificativ perioada de evaluare. Subiectul a declarat în timpul primei runde de întrebări economiile în numerar acumulate în perioada 2001-2011. Potrivit subiectului, aceste presupuse fonduri provin din diverse surse, după cum urmează:
- a. 5.000 USD (primiți la nunta subiectului - 22 septembrie 2001);
 - b. 1.000 USD (sărbătorirea botezului fiului cel mare în 2005);
 - c. 350 USD (primiți la cea de-a 30-a aniversare a soției în 2007);
 - d. 1.500 EUR (sărbătorirea botezului fiului mai mic în 2008);
 - e. 1.500 USD (economii salariale în perioada 1998-2011);
 - f. 600 USD + 2.000 EUR (primiți la cea de-a 40-a aniversare a subiectului în 2011).
188. Subiectul a indicat, de asemenea, o scădere constantă a acestor economii în perioada 2012-2015, sugerând că acestea au fost utilizate pentru diverse cheltuieli în perioada respectivă (Runda 1, Întrebarea 9). Conform analizei preliminară a averii inexplicabile (a se vedea § 136 de mai sus), subiectul a avut un sold negativ de -86.997 MDL în 2012, -248,026 MDL în 2013 și -64.511 MDL în 2014.
189. În răspunsul său, subiectul a negat de mai multe ori că el sau soția sa ar fi efectuat cheltuieli pentru evenimentele care le-au adus acest venit. Ca răspuns la prima rundă de întrebări, subiectul a menționat că nunta și petrecerea de botez din 2005 au avut loc la fabrica Călărași Divin S.A. (locul de muncă al socrilor săi). Petrecerea de botez din 2008 și aniversarea soției din 2007 au fost organizate la domiciliu. El a susținut că nu poate estima cheltuielile efectuate deoarece aceste evenimente au avut loc cu mulți ani în urmă, iar părinții lor au furnizat o mare parte din mâncare.
190. Subiectul a anexat o declarație pe propria răspundere semnată de soacra sa în care aceasta susținea că ea, soțul său și părinții subiectului au acoperit cheltuielile pentru evenimentul căsătoriei din 2001. Declarația pe proprie răspundere semnată de soția sa indică aceleași circumstanțe. În declarațiile semnate de frații mai mici și mai mari ai subiectului, aceștia au menționat că fiecare i-a oferit subiectului un cadou în valoare de 1.000 EUR cu ocazia aniversării zilei sale de naștere în 2011.
191. Subiectul nu a prezentat nicio confirmare care să indice existența acestui venit sau că sumele enumerate mai sus la § 187, literele a-e, au fost păstrate până în

2011. Subiectul a menționat în timpul primei runde de întrebări că nu a putut fi prezentată nicio confirmare a cadourilor bănești primite la evenimente familiale, deoarece, în conformitate cu tradițiile moldovenești, cadourile primite la nunți, botezuri și aniversări nu sunt contabilizate.

192. Subiectul a menționat, de asemenea, că fiecare dintre aceste sume reprezenta cea mai mare parte din totalul fondurilor primite cu fiecare ocazie. La întrebarea cum a cheltuit fondurile respective, subiectul a răspuns că acestea au fost economisite în proporție de 80%, deoarece salariul său de judecător era suficient pentru a acoperi cheltuielile de trai ale familiei. În niciun moment al perioadei de evaluare, subiectul nu a precizat cum anume au fost cheltuite aceste sume.
193. Tabelul de mai jos reflectă datele privind veniturile și plățile sociale ale subiectului și ale soției sale. Acesta se bazează pe informațiile prezentate de SFS și CNAS.

Tabelul nr. 1. Veniturile primite de subiect și soția sa pe baza datelor combinate de la SFS și CNAS

Anul	Salariul net al subiectului (MDL)	Venitul net al soției (MDL)	Venit net total	CCP	Sold
1998	4.080	indisponibil	4.080		
1999	6.539	indisponibil	6.539		
2000	6.221	indisponibil	6.940		
2001	8.217	85	8.302		
2002	10.993	3.917	14.910		
2003	20.330	6.018	26.348		
2004	25.325	7.709	33.034		
2005	24.861	5.649	30.510		
2006	38.677	1.406	40.083	38.808 ¹⁶	+1.275
2007	46.465	5.345	51.810	46.764 ¹⁷	+5.046
2008	65.056	3.340	68.396	61.872 ¹⁸	+6.524
2009	65.652	3.000	68.652	63.120 ¹⁹	+5.532

¹⁶ 1.078 MDL*3*12.

¹⁷ 1.299 MDL*3*12.

¹⁸ 1.289 MDL*4*12.

¹⁹ 1.315 MDL*4*12.

2010	68.453	3.600	72.053	72.720 ²⁰	-667
2011	66.080	310	66.390	79.248 ²¹	-12.858

Cheltuielile suportate de gospodăria subiectului înainte de perioada de evaluare

194. Pentru a evalua probabilitatea ca gospodăria subiectului ar fi putut economisi fiecare dintre sumele pretins primite între 2001 și 2011, Comisia a examinat cheltuielile suportate de gospodăria subiectului în aceeași perioadă. Au fost identificate următoarele achiziții:
- Achiziționarea apartamentului din Călărași în 2003 (17.000 MDL);
 - Achiziționarea Volkswagen Passat, a/f 1994 în 2002 (1.500 USD - 2.000 USD);
 - Achiziționarea Volkswagen Passat, a/f 1996 în 2006 (1.500 USD - 2.000 USD);
 - Achiziționarea unui Mercedes E220 CDI, a/f 1999 în 2010 (2.500-6.000 EUR);
 - Achiziționarea unui VAZ-21063 în 2011 (14.000 MDL).
195. Subiectul și soția sa au achiziționat apartamentul din Călărași pentru 17.000 de lei (a se vedea § 141 de mai sus). Ca răspuns la a treia rundă de întrebări, subiectul a precizat că cadourile de nuntă au fost utilizate pentru achiziționarea apartamentului. Conform ratei medii de conversie din 2001, cadourile de nuntă în valoare de 5.000 USD au echivalat cu aproximativ 64.300 MDL.
196. Conform ASP, subiectul a achiziționat două vehicule Volkswagen Passat (a/f 1994 în 2002 și a/f 1996 în 2006). Subiectul a menționat că vehiculele îi aparțineau fratelui mai mare. Ca răspuns la a doua rundă de întrebări, subiectul a explicat că a înmatriculat aceste vehicule pe numele său deoarece fratele său mai mare, șofer de camion care lucrează în străinătate din 1999, avea probleme conjugale și dorea să evite proprietatea comună, precum și pentru a facilita gestionarea administrativă (verificare tehnică, asigurare). El a menționat un preț estimat de 1.500 – 2.000 USD. Fratele mai mare a reiterat aceste circumstanțe într-o declarație pe proprie răspundere, dar a afirmat că nu își poate aminti prețurile exacte de achiziție din cauza intervalului de timp de 15 ani și a lipsei documentelor.

²⁰ 1.515 MDL*4*12.

²¹ 1.651 MDL*4*12

197. Ca răspuns la a treia rundă de întrebări, subiectul a adăugat că mașinile au fost cumpărate pentru a fi revândute cu profit - o practică comună în Moldova - deși fratele său nu a menționat acest detaliu. Subiectul a considerat acest aranjament ca fiind tipic pentru regiune, deși a recunoscut că nu ar repeta o astfel de experiență.
198. Potrivit ASP, fratele mai mare al subiectului a deținut în proprietate un alt Volkswagen Passat a/f 1995 între decembrie 2003 și noiembrie 2004. Conform datelor prezentate de subiect, fratele său mai mare a avut un venit brut anual de 6.115 EUR în 2002, 3.550 EUR în 2003, 8.801 EUR în 2004, 7.609 EUR în 2005 și 8.158 EUR în 2006.
199. După cum s-a descris deja, Comisia a considerat că subiectul a achiziționat un Mercedes E220 CDI, a/f 1999, în 2010 (a se vedea § 173 de mai sus). Achiziționarea acestui vehicul a fost atribuită gospodăriei subiectului.
200. Potrivit ASP, în 2011, subiectul a achiziționat un VAZ-21063 pentru 14.000 MDL. Acest vehicul a fost înmatriculat pe numele subiectului între 30 decembrie 2011 și 16 octombrie 2021. Subiectul a menționat că fondurile pentru această achiziție au fost acoperite din economiile și veniturile primite în 2010.
201. Ca răspuns la prima rundă de întrebări (Întrebarea 18) și la a doua rundă de întrebări (Întrebarea 25), subiectul a menționat un nou venit de 25.000 MDL pe care familia sa l-a obținut din vânzarea unui apartament de 31,2 m.p. situat în Călărași, în aceeași clădire cu celălalt apartament din Călărași. Acesta a probat acest lucru cu contractul de vânzare-cumpărare din 24 mai 2004. Comisia a solicitat subiectului să clarifice modul în care a fost cheltuită această sumă. Ca răspuns la a treia rundă de întrebări (Întrebarea 11), acesta a indicat că suma de 25.000 MDL a fost economisită în numerar.

Aprecierea Comisiei

202. Economii de numerar indicate de subiect pentru începutul perioadei de evaluare par pur declarative. Anumite prețuri ale cheltuielilor efectuate, cum ar fi prețul de 17.000 MDL pentru apartamentul din Călărași sau estimarea de 1.500 USD - 2.000 USD pentru vehiculele Volkswagen, par a fi subevaluate sau estimări minime.
203. Din acest motiv, în analiza sa Comisia nu a calculat ce parte din economiile în numerar ar fi cheltuită pe o cheltuială specifică. În schimb, Comisia a examinat dacă gospodăria subiectului ar fi putut economisi aceste sume, presupunând primirea lor, pentru perioade cuprinse între 11 și 4 ani, luând în considerare cheltuielile potențiale.

204. În continuare, este foarte puțin probabil ca gospodăria subiectului să nu fi suportat nicio cheltuială legată de organizarea acestor cinci evenimente semnificative (o nuntă, două botezuri și două aniversări ale vârstei rotunde). Este posibil ca părinții să fi acoperit într-adevăr cheltuielile de nuntă ale subiectului. Cu toate acestea, probabil că nu este cazul următoarelor evenimente.
205. Gospodăria subiectului a efectuat diverse cheltuieli de la nunta sa în 2001 și până la începutul anului 2012. Prima a fost achiziționarea apartamentului din Călărași de 52 m.p. în 2003 la un preț probabil mai mare de 17.000 MDL. Această apreciere se bazează pe faptul că, în 2004 familia subiectului au vândut apartamentul mai mic de 31,2 m.p. situat în aceeași clădire pentru 25.000 MDL. Aplicând același raport preț/suprafață, apartamentul de 52 m.p. ar fi costat aproximativ 40.000 MDL.
206. A doua și a treia achiziție au fost probabil cele două vehicule Volkswagen din 2002 și 2006. Afirmația că adevăratul proprietar era fratele său mai mare, care lucra în străinătate și nu dorea să împartă proprietatea și profiturile cu soția sa, este contrazisă de achiziționarea de către fratele său, în 2003, a unui Volkswagen Passat, a/f 1995. De asemenea, nu pare că fratele mai mare al subiectului avea suficiente fonduri pentru a achiziționa în mod constant mașini în Republica Moldova. Având în vedere relația conflictuală pe care fratele său ar fi avut-o cu soția sa, este puțin probabil ca acesta să fi folosit fondurile ei pentru a face aceste achiziții.
207. A patra și a cincea achiziție au fost Mercedes E220 CDI a/f 1999 în 2010 și VAZ-21063 în 2011.
208. Tabelul veniturilor indicat la § 193 de mai sus arată că venitul anual total primit de subiect și soția sa în perioada 1998-2011 ar fi suficient pentru a acoperi doar cheltuielile zilnice (cu excepția ultimilor doi ani), când au avut un sold negativ total de -13.525 MDL. În primul rând, aceasta înseamnă că subiectul și soția sa nu au putut acumula presupusele economii salariale de 1.500 EUR. În al doilea rând, aceasta înseamnă că orice cheltuieli semnificative efectuate înainte de 2012 ar fi trebuit să fie acoperite din fonduri provenite din alte surse, și anume presupusele economii în numerar.
209. Comisia concluzionează că este puțin probabil ca gospodăria subiectului să fi fost în măsură să economisească sumele indicate, cu excepția sumelor de 600 USD și 2.000 EUR, pe care subiectul a afirmat că le-a primit cu ocazia aniversării celei de-a 40-aniversări în 2011. Apropierea evenimentului menționat și cele două declarații pe proprie răspundere ale ambilor frați ai subiectului sugerează

că aceste sume ar fi putut fi transferate în perioada de evaluare ca economii în numerar.

210. Conform ratei medii de conversie din 2012, aceste sume ar reprezenta +38.386 MDL. Având în vedere sumele date, precum și din raționamentul expus la § 231 de mai jos, soldul negativ din 2012 a scăzut de la -86.997 MDL la -35.452 MDL (a se vedea §§ 229 și 241 de mai jos).

4. Pretinse donații primite de subiect și de soția acestuia

Cu privire la pretinsa donație de 9.000 EUR de la fratele mai mare al subiectului

211. În prima rundă de întrebări, subiectul a indicat că, în 2013, a primit o donație de 9.000 EUR (167.670 MDL) de la fratele său mai mare.²² Acesta a explicat că donația i-a fost dată pentru a face plata din 2014 pentru apartamentul de 71,1 m.p. situat pe strada Romană, Chișinău. Potrivit explicațiilor subiectului, această sumă a fost păstrată ca flux financiar de intrare în 2014.
212. Subiectul nu a indicat acest venit în niciuna dintre declarațiile sale de avere. El a explicat că nu a declarat această sumă din cauza dispozițiilor Legii nr. 1264/2002, care prevedea la art. 4 alin. 4 „obiectul declarării”, explicațiile telefonice furnizate de Comisia Națională de Integritate (CNI) și lipsa unei secțiuni dedicate în formularul de declarație la acel moment.
213. Într-o declarație pe proprie răspundere prezentată de subiect, fratele său mai mare a indicat că în 2013, când s-a întors acasă, i-a oferit un ajutor financiar de 9.000 EUR. El a susținut că aceste fonduri i-au fost date subiectului în numerar și proveneau din economiile sale rezultate din munca sa în străinătate din 1999.
214. Ca răspuns la prima și a doua rundă de întrebări, subiectul a indicat, de asemenea, că între 2011 și 2015 a deținut 20.000 EUR, din care 17.000 EUR erau economiile fratelui său mai mare (3.000 EUR erau economiile fratelui său mai mic). El a precizat că nu a cheltuit aceste sume și că le-a returnat fraților săi în 2015.
215. Informațiile prezentate de subiect indică faptul că fratele său mai mare a avut următorul venit brut anual:

Venitul brut al fratelui mai mare al subiectului	
Anul	Venituri (EUR)
2002	6.115
2003	3.550

²² Conform ratei medii anuale de conversie din 2014 (18,63), când suma ar fi fost cheltuită.

2004	8.801
2005	7.609
2006	8.158
2007	6.145
2008	4.787
2009	19.933
2010	13.658
2011	12.793
2012	15.075
2013	8.830

216. În cadrul audierii, subiectul a menționat că nu a declarat acest venit deoarece dispozițiile Legii nr. 1264/2002 erau ambigue și, la acel moment, credea că nu era necesar să declare donațiile de la rudele de gradul întâi.

Cu privire la pretinsele donații de 95.000 MDL primite de la soacra subiectului

217. Ca răspuns la prima rundă de întrebări, subiectul a indicat că soția sa a primit donații de la soacra sa de 15.000 MDL în 2012, 15.000 MDL în 2013, 30.000 MDL în 2014 și 35.000 MDL în 2015, în total 95.000 MDL. Potrivit subiectului, aceste donații au fost făcute lunar, în sume mici. Astfel, el nu a putut prezenta nicio dovadă că aceste donații au avut loc. Scopul donațiilor a fost acela de a susține întreținerea celor doi fii ai lor.
218. Subiectul nu a declarat niciuna dintre aceste donații în declarațiile sale de avere pentru perioada 2012-2015. El a furnizat aceeași explicație indicată în § 212 de mai sus.
219. Ca răspuns la prima rundă de întrebări, subiectul a menționat, de asemenea, fiecare dintre aceste donații anuale ca economii de numerar pentru anul următor. Prin urmare, a fost întrebat cum au fost cheltuite aceste sume pentru cheltuielile de zi cu zi dacă fiecare sumă respectivă a fost indicată ca economii de numerar pentru sfârșitul anului. Subiectul a declarat că nu își amintește cum au fost cheltuite aceste sume, deoarece soția sa le-a folosit fără să îl anunțe.
220. Ca răspuns la a treia rundă de întrebări, subiectul a prezentat declarații pe proprie răspundere semnate de soacra și soția sa. Soția subiectului a indicat că în perioada 2001-2015 au primit ajutor financiar și produse agricole de la părinții săi, iar după 2005 a fost în concediu pentru îngrijirea copilului. Soacra subiectului a oferit o descriere similară a circumstanțelor. Ea a adăugat că ajutorul financiar a fost acordat lunar.

221. Tabelul de mai jos prezintă o analiză financiară a veniturilor și cheltuielilor soacrei subiectului în perioada 2012-2015:

Anul	Venit net (MDL)	Pensie (MDL)	Total (MDL)	CCP (MDL)	Economii estimate după excluderea CCP (MDL)	Donații și % din economii estimate
2012	36.602	36.778	73.380	18.240	55.140	15.000 (27%)
2013	36.109	34.191	70.300	20.376	52.060	15.000 (28%)
2014	42.453	36.423	78.876	21.204	60.636	30.000 (49%)
2015	41.151	39.189	80.340	23.604	62.100	35.000 (56%)

222. În cadrul audierii, subiectul a menționat că nu era obligat să declare aceste sume, deoarece acestea reprezentau ajutor financiar din partea mamei către fiică. Subiectul nu a răspuns la întrebarea: „Cum ar trebui să fie calificate aceste fonduri dacă nu sunt donații?”.

Aprecierea Comisiei

223. Potrivit subiectului, gospodăria sa a primit donații/ajutor financiar în valoare totală de 262.670 MDL de la fratele său mai mare în 2013 și de la soacra sa între 2012 și 2015. El nu a declarat aceste venituri. Totalul fondurilor nedeclareate pentru această perioadă este aproape egal cu venitul net total pe care subiectul l-a primit ca judecător între 2012 și 2014 (283.064 MDL).

224. Subiectul a susținut că nu era obligat prin lege să declare aceste donații. Totuși, Legea nr. 1264/2002 nu prevedea nicio excepție de la declararea donațiilor (cadouri în bani) din partea rudelor de gradul I. În conformitate cu articolul 4 lit. a) din Legea nr. 1264/2002, subiecții declarării aveau obligația de a declara veniturile obținute împreună cu membrii familiei în perioada de declarare. De asemenea, capitolul I, subsecțiunea 6 din formularele de declarație, în vigoare la acea dată, prevedea obligația subiecților declarării de a indica donațiile primite. Aceeași cerință rezultă și din punctul 7 alin. 2) lit. f) din Instrucțiunea privind modul de completare a declarațiilor cu privire la venituri și proprietate.²³ Subiectul a susținut, de asemenea, că nu a declarat aceste venituri din cauza interpretării telefonice de la CNI. Însă această afirmație nu a fost susținută de vreo dovadă.

225. Disponibilitatea aparentă a fondurilor de către fratele mai mare și soacra subiectului este insuficientă pentru ca donațiile respective să fie acceptate. De

²³ Aprobate prin Ordinul CNI nr. 5 din 8 februarie 2013.

exemplu, potrivit subiectului, fratele său mai mare avea încă 17.000 EUR, pe care subiectul îi păstra în siguranță, în timp ce soacra subiectului avea un alt copil adult pe care l-ar fi putut ajuta. Prin urmare, doar acest aspect nu dă plauzibilitate unui venit nedeclarat în mod corespunzător.

226. Comisia nu acceptă acest venit ca fiind un venit plauzibil. Prin urmare, presupusele donații nu vor fi incluse ca fluxuri financiare de intrare în analiza averii inexplicabile a gospodăriei subiectului.

5. Analiza averii inexplicabile în fiecare an

5.1. Averea inexplicabilă în 2012

Fluxuri financiare de intrare

227. Conform informațiilor de la SFS pentru anul 2012, subiectul a avut un venit net de +61.481 MDL sub formă de salariu ca judecător la Judecătoria Călărași. Informațiile de la SFS nu indicau niciun venit impozabil primit de soția sa în cursul acestui an.
228. Ca răspuns la prima rundă de întrebări (Întrebarea 4), subiectul a indicat că soția sa a primit o donație de 15.000 MDL de la soacra sa (mama ei). Din motivele indicate în §§ 223-226 de mai sus, Comisia nu a acceptat această sursă de venit.
229. Ca răspuns la prima rundă de întrebări (Întrebarea 9), subiectul a indicat un flux financiar de intrare suplimentar pentru 2012, constând în economii în numerar acumulate între 2001 și 2011 (a se vedea § 187 de mai sus). Comisia a acceptat ca venituri plauzibile sumele de 600 USD (7.266 MDL) și 2.000 EUR (31.120 MDL) primite de subiect la cea de-a 40 aniversare a sa în 2011 (a se vedea §§ 202-210 de mai sus).
230. Fluxul financiar de intrare total al subiectului în 2012 a fost de +99.867 MDL.

Fluxuri financiare de ieșire

231. Gospodăria subiectului a avut Cheltuieli anuale de consum pentru populație (CCP) în 2012 de -74.640 MDL.²⁴ Ca răspuns la cea de-a treia rundă de întrebări

²⁴ CCP pentru orice an între 2006-2018 se calculează pe baza metodologiei BNS, disponibilă pe site-ul BNS aici: [Cheltuieli de consum medii lunare pe cap de locuitor pe ani, grupe de cheltuieli, zonă, copii în gospodărie și unitate. PxWeb \(statistica.md\)](#). La acest link se ajunge de pe pagina principală a site-ului BNS urmând acești pași (file): - Statistici pe teme - Societate și condiții sociale - Nivelul de trai al populației - Banca de statistici - Cheltuielile populației - Seriiile discontinue - Cheltuielile gospodăriilor (2006-2018, pe baza populației rezidente) - Cheltuielile de consum ale populației după scopul cheltuielilor, numărul de copii în gospodărie și zonă, 2006-2018.

Pe link-ul de mai sus, au fost selectate următoarele variabile: Anul - Total cheltuieli de consum - Zona (urbană/rurală) - Numărul de copii (dacă nu există copii, se alege fără copii) - Lei, media lunară pe cap de locuitor pentru

(Întrebarea 1), subiectul a menționat că era absurd ca CCP calculat să fie mai mare decât salariul său. Comisia a acceptat acest lucru și a redus această linie de cheltuieli cu diferența negativă de 13.159 MDL (74.640 MDL-61.481 MDL) dintre salariul subiectului și CCP a gospodăriei sale. Cu toate acestea, Comisia admite că diferența negativă ar fi putut fi acoperită de soacra subiectului, așa cum a susținut anterior acesta (a se vedea § 220 de mai sus).

232. Familia subiectului a mai cheltuit -48.045 MDL pe călătorii în străinătate, haine, produse de sănătate și de înfrumusețare.
233. Dintre acestea, subiectul și soția sa au cheltuit 24.658 MDL pe achiziții de la companii de îmbrăcăminte reieșind din conturile lor Victoriabank S.A. Aceasta înseamnă că au depășit cu 15.328 MDL categoria CCP de îmbrăcăminte. Deși categoria de îmbrăcăminte reprezintă doar 12,5% din cheltuielile efectuate în mod normal pe parcursul unui an, ei au cheltuit 33% din salariul subiectului doar pe această categorie.
234. Având în vedere analiza celorlalte categorii de cheltuieli din contul bancar și potențiala suprapunere a acestora cu categoriile CCP și cu costurile de călătorii care au fost deja introduse ca o linie separată de cheltuieli în 2012, valoarea generală a cheltuielilor cu amănuntul din contul bancar identificate de -48.045 MDL a fost exclusă din calcul. Cu toate acestea, cheltuielile de -15.328 MDL care depășesc categoria de îmbrăcăminte din CCP au fost introduse ca o linie separată de cheltuieli pentru acest an.
235. În cadrul audierii, subiectul a susținut că cheltuielile extra-CCP pentru îmbrăcăminte nu ar trebui atribuite gospodăriei sale, deoarece achizițiile online conțineau, de asemenea, achiziții de îmbrăcăminte pentru rude și prietenii soției sale. El a susținut că soția sa făcea cumpărături mai des și avea acces la reduceri de preț și la promoții. Subiectul a prezentat, de asemenea, trei declarații pe proprie răspundere semnate de soția sa, de cumnata sa (soția fratelui soției) și

o persoană. Rezultatul generat a fost înmulțit cu numărul de membri ai familiei și apoi a fost înmulțit în continuare cu 12 luni calendaristice.

CCP pentru orice an între 2019-2023 se calculează pe baza metodologiei BNS, disponibilă pe site-ul BNS aici: [Cheltuieli de consum medii lunare pe cap de locuitor pe ani, grupe de cheltuieli, zonă, copii în gospodărie și unitate. PxWeb \(statistica.md\)](#). La acest link se ajunge de pe pagina principală a site-ului BNS urmând acești pași (file): - Statistici pe teme - Societate și condiții sociale - Nivelul de trai al populației - Banca de statistici - Cheltuielile populației - Cheltuielile de consum ale populației după scopul cheltuielilor, numărul de copii în gospodărie și zonă, 2019-2023.

Pe link-ul de mai sus, au fost selectate următoarele variabile: *Anul - Total cheltuieli de consum - Zona (urbană/rurală) - Numărul de copii (dacă nu există copii, se alege fără copii) - Lei, media lunară pe cap de locuitor pentru o persoană. Rezultatul generat a fost înmulțit cu numărul de membri ai familiei și apoi a fost înmulțit în continuare cu 12 luni calendaristice.*

de o persoană terță. Soția subiectului a menționat că, pe baza experienței sale în materie de cumpărături online, făcea achiziții pentru mai mult de șase alte persoane. Potrivit acesteia, urma să primească banii înapoi în numerar după efectuarea achizițiilor. Celelalte două declarații scrise au menționat circumstanțe similare.

236. Comisia poate accepta că anumite cheltuieli online au fost efectuate în numele altor persoane. Cu toate acestea, nu au fost prezentate date specifice privind cheltuielile care ar trebui să fie excluse din cheltuielile atribuite. Documentele prezentate nu sunt suficiente pentru a exclude în totalitate cheltuielile cu îmbrăcăminte extra-CCP, care pentru întreaga perioadă de evaluare se ridică la -86.137 MDL. Prin urmare, argumentul subiectului în această privință este respins. Această analiză este aplicabilă pentru restul anilor în care astfel de cheltuieli au fost atribuite gospodăriei subiectului.
237. Conform răspunsului subiectului la prima rundă de întrebări (Întrebarea 6), gospodăria sa a cheltuit încă -20.050 MDL pe călătorii în străinătate. În plus, pe baza analizei indicate la §§ 151-162 de mai sus, Comisia a atribuit gospodăriei subiectului achiziționarea apartamentului din Călărași în valoare de -30.000 MDL.
238. Ca răspuns la prima rundă de întrebări (Întrebarea 9), subiectul a declarat economii în numerar la sfârșitul anului în valoare de 15.000 MDL (donație de la soacră), care nu au fost introduse ca flux financiar de ieșire în 2012, din motivele menționate la punctele §§ 223-226 de mai sus. De asemenea, subiectul a declarat pentru sfârșitul anului economii în numerar de 4.500 USD + 3.000 EUR, care reprezintă fondurile rămase din economiile declarate pentru începutul perioadei de evaluare, care nu au fost introduse ca fluxuri financiare de ieșire în 2012, din motivele indicate la §§ 202-210 de mai sus.
239. În cele din urmă, subiectul avea economii bancare la sfârșitul anului în valoare de -8.460 MDL (-7.671 MDL (converțiți din 493 EUR) în contul Victoriabank nr. MD30****8119, 743 MDL în contul Victoriabank nr. MD68****8114 și 46 MDL (converțiți din 3 EUR) în contul Victoriabank nr. MD93****4089). În conformitate cu anexa la Regulamentul Comisiei, această sumă este considerată flux financiar de ieșire pentru 2012, deoarece este transferată ca flux financiar de intrare pentru anul următor.²⁵

²⁵ După cum a notat CtEDO în *Xhoxhaj c. Albaniei* (a se vedea nota de subsol nr. 1 din hotărâre), economiile (atât cele în numerar, cât și cele bancare) pot avea o dublă natură: la începutul anului, acestea sunt considerate fluxuri financiare de intrare; la sfârșitul anului, sunt considerate fluxuri financiare de ieșire. Fluxul financiar de ieșire al economiilor la sfârșitul perioadei anterioare (2011) este egal cu fluxul financiar de intrare al economiilor la începutul perioadei următoare (2012).

240. Fluxul financiar total de ieșire în 2012 a fost de -135.319 MDL.
241. În consecință, fluxul financiar de ieșire total al subiectului (-135.319 MDL) a fost mai mare decât fluxul financiar de intrare (+99.867 MDL) și, prin urmare, acesta a avut un sold negativ de -35.452 MDL în 2012.

Tabelul nr. 2. Fluxurile financiare de intrare și de ieșire pentru 2012

Venituri (MDL)		Cheltuieli (MDL)	
Economii (bancare și în numerar) la începutul anului	+38.386	Cheltuieli de consum pentru populație (CCP)	-61.481 (74.640 ²⁶ -13.159) ²⁷
Salariul judecătorului	+61.481	Cheltuieli de cont bancar pentru haine care depășesc CCP	-15.328
		Cheltuieli pentru călătorii în străinătate	-20.050
		Răscumpărarea apartamentului din Călărași (beneficiere efectivă)	-30.000
		Economiile (bancare și în numerar) la sfârșitul anului	-8.460
Total	+99.867		-135.319
Diferența	-35.452		

5.2. Averea inexplicabilă în 2013

Fluxuri financiare de intrare

242. Conform informațiilor de la SFS pentru 2013, subiectul a avut un venit net de +78.722 MDL sub formă de salariu de judecător. Soția sa a obținut un venit net de +16.739 MDL din activitatea sa de notar. Conform declarației de avere a subiectului pentru 2013 și informațiilor furnizate Comisiei, fratele său mai mic i-a acordat un împrumut de 50.160 MDL (3.000 EUR).
243. Subiectul a indicat, ca răspuns la prima rundă de întrebări (Întrebarea 9), că suma de 15.000 MDL pe care soacra sa ar fi donat-o familiei sale în 2012 a fost economisită la sfârșitul anului, ceea ce implică faptul că această sumă ar fi fost economisită la începutul anului 2013. De asemenea, subiectul a indicat că în 2013 soacra i-a făcut soției alte donații de 15.000 MDL, care au fost economisite

²⁶ CCP al gospodăriei subiectului în 2012 (1.555 MDL * 4 persoane * 12 luni).

²⁷ Diferența dintre salariul subiectului și CCP-ul său în 2012.

la sfârșitul anului 2013. Din motivele menționate în §§ 223-226 de mai sus, aceste sume nu pot fi acceptate ca fluxuri financiare de intrare în 2013.

244. Subiectul a indicat, de asemenea, la începutul anului, economii în numerar în valoare de 2.000 USD + 2.000 EUR din fondurile declarate pentru începutul perioadei de evaluare, care nu au fost considerate fluxuri financiare de intrare 2013, datorită explicației furnizate la §§ 202-210 de mai sus.
245. În plus, subiectul a indicat, ca răspuns la prima rundă de întrebări (Întrebarea 9), că fratele mai mare i-a acordat un împrumut de 9.000 EUR în 2013, cu scopul de a plăti pentru apartamentul achiziționat în 2014. Din motivele indicate la punctele §§ 170-173 de mai sus, acest presupus venit nu a fost acceptat.
246. Subiectul avea economii la începutul anului în valoare de -8.460 MDL (-7.671 MDL (converțiți din 493 EUR) pe contul Victoriabank nr. MD30****8119, 743 MDL pe contul Victoriabank nr. MD68****8114 și 46 MDL (converțiți din 3 EUR) pe contul Victoriabank nr. MD93****4089).
247. Pe baza considerațiilor indicate la §§ 168-174 de mai sus, fluxurile financiare de intrare ale subiectului au inclus, de asemenea, 70.000 MDL (aproximativ 4.200 EUR) din vânzarea în 2013 a Mercedes E220 CDI, a/f 1999. Cifra indicată este un calcul aproximativ, având în vedere prețul mediu din 2024 al vehiculelor similare pe piețele online (2.500-6.000 EUR). Acest calcul se coroborează cu achiziționarea de către subiect, în același an, a unui vehicul de model mai nou, la un preț declarat de 128.000 MDL. Nici subiectul, nici fratele sau cumnatul său nu au furnizat detalii cu privire la prețurile de cumpărare sau de vânzare ale vehiculului mai vechi. În plus, ASP nu păstrează date privind contractele pentru o perioadă mai mare de 6 ani.
248. Fluxul financiar de intrare total în 2013 a fost de +224.081 MDL.

Fluxuri financiare de ieșire

249. Gospodăria subiectului a avut un CCP anual de -86.544 MDL în 2013. Ca răspuns la întrebările din runda a treia, subiectul a susținut că gospodăria sa nu a înregistrat valoarea CCP indicată, dar nu a prezentat niciun argument. Prin urmare, Comisia nu vede niciun motiv pentru a se abate de la practica sa de calculare a CCP.
250. Conform răspunsului subiectului la prima rundă de întrebări (Întrebarea 6), gospodăria sa a efectuat cheltuieli suplimentare de -13.470 MDL pentru călătoriile în străinătate în 2013.
251. Subiectul a procurat o Toyota Corolla, a/f 2006 cu -93.236 MDL. Pe baza analizei indicate la punctele §§ 175-186 de mai sus, Comisia a atribuit gospodăriei

subiectului achiziționarea Mercedes E220 CDI, a/f 2004, în valoare de -128.000 MDL.

252. Subiectul a declarat următoarele economii în numerar la sfârșitul anului: 15.000 MDL (presupusa donație primită de la soacră în 2013), 2.000 USD + 2.000 USD (fondurile rămase din presupusele economii în numerar de la începutul anului 2012) și 9.000 EUR (presupusa donație de la fratele mai mare). Din motivele menționate la §§ 223-226, 202-210, niciuna dintre aceste sume nu a fost acceptată ca flux financiar de ieșire în 2013.
253. Până la sfârșitul anului 2013, gospodăria subiectului a avut economii totale de -80.857 MDL constând din:
- (i) 24.193 MDL (converțiți din 1.447 EUR) în contul Victoriabank nr. MD30****8119;
 - (ii) 6.504 MDL (converțiți din 389 EUR) în contul Victoriabank nr. MD93****4089 al soției sale; și
 - (iii) 50.160 MDL, reprezintă împrumutul de 3.000 EUR de la fratele mai mic.
254. Fluxul financiar de ieșire total în 2013 a fost de -402.107 MDL.
255. În consecință, fluxul financiar de ieșire total al subiectului (-402.107 MDL) a fost mai mare decât fluxul financiar de intrare (+224.081 MDL). Prin urmare, gospodăria sa a avut un sold negativ de -178.026 MDL în 2013.

Tabelul nr. 3. Fluxurile financiare de intrare și de ieșire pentru 2013

Venituri (MDL)		Cheltuieli (MDL)	
Economii (bancare și în numerar) la începutul anului	+8.460	Cheltuieli de consum pentru populație (CCP)	-86.544 ²⁸
Salariul judecătorului	+78.722	Cheltuieli pentru călătorii în străinătate	-13.470
Venitul notarial al soției	+16.739	Achiziționarea unei Toyota Corolla, a/f 2006	-93.236
Împrumut de la fratele mai mic al subiectului	+50.160	Achiziționarea unui Mercedes E220 CDI a/f 2004 (beneficiere efectivă)	-128.000
Vânzarea unui Mercedes E220 CDI a/f 1999 (beneficiere efectivă)	+70.000	Economiile (bancare și în numerar) la sfârșitul anului	-80.857

²⁸ 1.803 MDL * 4 persoane * 12 luni.

Total	+224.081		-402.107
Diferența	-178.026		

5.3. Averea inexplicabilă în 2014

Fluxuri financiare de intrare

256. Conform informațiilor de la SFS pentru 2014, subiectul a obținut un venit net de +142.861 MDL ca salariu de judecător. Soția sa a obținut un venit net de +72.314 MDL din activitatea sa de notar.
257. La începutul anului, subiectul avea economii de +80.857 MDL.²⁹
258. Ca răspuns la prima rundă de întrebări (Întrebarea 4), subiectul a declarat donații din partea soacrei sale în valoare de 30.000 MDL. În plus, subiectul a declarat în răspuns la runda întâi de întrebări (Întrebarea 9) următoarele sume în numerar la începutul anului 2014: 15.000 MDL (presupusa donație de la soacră primită în 2013), 2.000 USD + 2.000 USD (fondurile rămase din presupusele economii în numerar de la începutul anului 2012) și 9.000 EUR (presupusa donație de la fratele mai mare). Din motivele menționate la §§ 223-226, 202-210 de mai sus, niciuna dintre aceste sume nu a fost acceptată ca flux financiar de intrare în 2014.
259. Fluxul financiar de intrare total în 2014 a fost de +296.032 MDL.

Fluxuri financiare de ieșire

260. Gospodăria subiectului a avut un CCP anual de -79.776 MDL în 2014.
261. Potrivit explicațiilor prezentate în cadrul primei runde de întrebări (Întrebarea 20), subiectul a efectuat cheltuieli totale de -250.512 MDL (13.265 EUR) cu privire la primele tranșe de plată în scopul achiziționării apartamentului din strada Romana.
262. Conform răspunsului său la prima rundă de întrebări (Întrebarea 6), gospodăria sa a efectuat cheltuieli suplimentare de -5.900 MDL pentru călătoriile în străinătate.
263. Economii de la sfârșitul anului s-au ridicat la -24.355 MDL, constând din următoarele sume:
- (i) 12.854 MDL (converțiți din 690 EUR) în contul Victoriabank nr. MD30****8119;

²⁹ A se vedea: defalcarea detaliată la § 253 de mai sus.

- (ii) 1.359 MDL (converțiți din 73 EUR) în contul Victoriabank nr. MD93****4089; și
- (iii) 10.142 MDL pe contul Moldinconbank nr. 22****3121.
264. Ca răspuns la prima rundă de întrebări (Întrebarea 9), subiectul a declarat următoarele sume suplimentare pentru sfârșitul anului 2014: 30.000 MDL (donații de la soacră) și 500 USD +1.000 EUR (sume rămase din economiile în numerar declarate pentru începutul anului 2012). Din motivele menționate la §§ 223-226, 202-210 de mai sus, niciuna dintre aceste sume nu a fost acceptată ca flux financiar de ieșire în 2014.
265. Fluxul financiar total de ieșire în 2014 a fost de -360.543 MDL.
266. În consecință, fluxul financiar total de ieșire al subiectului (-360.543 MDL) a fost mai mare decât fluxul financiar de intrare (+296.032 MDL). Prin urmare, gospodăria sa a avut un sold negativ de -64 511 MDL în 2014.

Tabelul nr. 4. Fluxurile financiare de intrare și de ieșire pentru 2014

Venituri (MDL)		Cheltuieli (MDL)	
Economii (bancare și în numerar) la începutul anului	+80.857	Cheltuieli de consum pentru populație (CCP)	-79.776 ³⁰
Salariul judecătorului	+142.861	Cheltuieli pentru călătorii în străinătate	-5.900
Venitul notarial al soției	+72.314	Primele tranșe de plată pentru apartamentul de pe strada Romana	-250.512
		Economiile (bancare și în numerar) la sfârșitul anului	-24.355
Total	+296.032		-360.543
Diferență	-64.511		

5.4. Averea inexplicabilă în 2017

Fluxuri financiare de intrare

267. Conform informațiilor de la SFS, subiectul a obținut un venit net de +216.911 MDL ca salariu de judecător. Soția sa a obținut un venit net de +467.981 MDL din activitatea sa de notar. Conform contractului de vânzare-cumpărare din 3

³⁰ 1.662 MDL * 4 persoane * 12 luni.

august 2017, acesta a încasat +798.000 MDL pentru vânzarea apartamentului din strada Romană.

268. La începutul anului 2017, gospodăria subiectului avea economii în valoare de +175.291 MDL, compuse din următoarele sume:

- (i) 160.000 MDL economii în numerar declarate în declarația de avere pentru 2016;
- (ii) 6.504 MDL pe contul Victoriabank nr. MD30****8119;
- (iii) 8.781 MDL pe contul MAIB nr. 22****0036; și
- (iv) 6 MDL pe contul Moldinconbank nr. 22****3121.

269. Fluxul financiar de intrare total în 2017 a fost de +1.658.183 MDL.

Fluxuri financiare de ieșire

270. Gospodăria subiectului a avut un CCP anual de -106.944 MDL. Subiectul nu a fost de acord cu cheltuielile CCP indicate, datorită ajutorului din partea părinților și socrilor săi. Cu toate acestea, trebuie remarcat faptul că subiectul și soția sa au avut un venit considerabil în 2017 (1.482.892 MDL din activitățile lor profesionale și din vânzarea apartamentului din strada Romana). Deși Comisia poate admite că familia subiectului a primit un anumit grad de ajutor prin intermediul produselor agricole de la părinții și socrii săi, acesta nu a prezentat date concrete în acest sens și, pe baza veniturilor lor, nu pare că au avut nevoie de ajutor financiar. De asemenea, soția subiectului a indicat în declarația sa pe proprie răspundere că au primit ajutor sub formă de produse alimentare de la gospodăriile părinților lor între 2001 și 2015, nu în 2017. Soacra subiectului nu a menționat în declarația sa pe proprie răspundere că ar fi oferit vreun ajutor după 2015. În același timp, conform datelor BNS, veniturile în natură în zona urbană în 2017 au reprezentat 5 % din venitul total. Comisia remarcă faptul că această sumă este nesubstanțială și nu afectează în mod semnificativ CCP. Prin urmare, Comisia nu găsește niciun motiv serios pentru a modifica CCP calculat.

271. Conform răspunsului său la prima rundă de întrebări (Întrebarea 6), gospodăria subiectului a cheltuit -41.483 MDL pe călătorii în străinătate. Potrivit răspunsului său la prima rundă de întrebări (Întrebarea 20), la 5 aprilie 2017, acesta a plătit ultima rată pentru apartamentul din strada Romana, în valoare de -47.849 MDL (1.500 EUR).

272. Gospodăria subiectului a avut economii la sfârșitul anului în valoare de -1.480.824 MDL, compuse din următoarele sume:

- (i) 1.452.000 MDL economii de numerar;

(ii) 1.124 MDL (converțiți din 54 EUR) în contul Victoriabank nr. MD30****8119; și

(iii) 27.700 MDL în contul MAIB nr. 22****0036.

273. Fluxul financiar de ieșire total în 2017 a fost de -1.677.100 MDL.

274. În consecință, fluxul financiar de ieșire total al subiectului (-1.677.100 MDL) a fost mai mare decât fluxul financiar de intrare (+1.658.183 MDL). Prin urmare, gospodăria sa a avut un sold negativ de -18.917 MDL în 2017.

Tabelul nr. 5. Fluxurile financiare de intrare și de ieșire pentru 2017

Venituri (MDL)		Cheltuieli (MDL)	
Economii (bancare și în numerar) la începutul anului	+175.291	Cheltuieli de consum pentru populație (CCP)	-106.944 ³¹
Salariul judecătorului	+216.911	Cheltuieli pentru călătorii în străinătate	-41.483
Venitul notarial al soției	+467.981	Plata ultimei rate pentru apartamentul de pe strada Romana	-47.849
Vânzare apartament strada Romana	+798.000	Economiile (bancare și în numerar) la sfârșitul anului	-1.480.824
Total	+1.658.183		-1.677.100
Diferență	-18.917		

5.5. Averea inexplicabilă în 2019

Fluxuri financiare de intrare

275. Conform informațiilor de la SFS pentru 2019, subiectul a primit un venit net de +264.842 MDL ca salariu de judecător. Soția sa a obținut un venit net de +539.512 MDL din activitatea de notar.

276. La începutul anului, gospodăria subiectului avea economii în valoare de +1.891.618 MDL, compuse din următoarele sume:

(i) 1.865.000 MDL economii de numerar; și

(ii) 26.618 MDL pe contul MAIB nr. 22****0036.

277. Fluxul financiar de intrare total în 2019 a fost de +2.695.972 MDL.

³¹ 2.228 MDL * 4 persoane * 12 luni.

Fluxuri financiare de ieșire

278. Gospodăria subiectului a avut un CCP anual de -142.080 MDL în 2019. În plus, Comisia a identificat în contul MAIB nr. MD21****0036 al subiectului cheltuieli cu amănuntul de -37.147 MDL aferente achizițiilor de haine prin intermediul site-urilor online (Sportsdirect.com, Asos.com etc.). Având în vedere că în anul 2019 categoria de îmbrăcăminte CCP a fost de 11,2%, ceea ce reprezintă 15.865 MDL, cheltuielile de îmbrăcăminte ale gospodăriei subiectului au depășit cheltuielile de acest tip efectuate în mod normal cu 21.281 MDL, sumă care va fi introdusă ca o linie de cheltuieli separată. Argumentele subiectului cu privire la atribuirea acestei cheltuieli sunt respinse din aceleași motive indicate în analiza averii inexplicabile în 2012 (a se vedea § 233-236 de mai sus).
279. În conformitate cu antecontractul de vânzare-cumpărare din 17 iulie 2019 și cu răspunsul subiectului la prima rundă de întrebări (Întrebarea 22), subiectul a plătit -1.500.000 MDL ca primă tranșă pentru clădirea comercială situată în orașul Călărași în 2019 (a se vedea § 87 de mai sus). Conform răspunsului subiectului la prima rundă de întrebări (Întrebarea 6), gospodăria sa a efectuat cheltuieli suplimentare de -20.240 MDL pentru călătorii în străinătate. Economii de la sfârșitul anului s-au ridicat la -1.055.494 MDL (1.045.000 MDL economii în numerar și 10.494 MDL în contul MAIB nr. 22****0036).
280. Fluxul financiar de ieșire total în 2019 s-a ridicat la -2.739.095 MDL.
281. În consecință, fluxul financiar de ieșire total al subiectului (-2.739.095 MDL) a fost mai mare decât fluxul financiar de intrare (+2.695.972 MDL). Prin urmare, gospodăria sa a avut un sold negativ de -43.123 MDL în 2019.

Tabelul nr. 6. Fluxurile financiare de intrare și de ieșire pentru 2019

Venituri (MDL)		Cheltuieli (MDL)	
Economii (bancare și în numerar) la începutul anului	+1.891.618	Cheltuieli de consum pentru populație (CCP)	-142.080 ³²
Salariul judecătorului	+264.842	Cheltuieli din cont bancar pentru haine care depășesc CCP	-21.281
Venitul notarial al soției	+539.512	Cheltuieli pentru călătorii în străinătate	-20.240
		Prima plată pentru achiziționarea unei clădiri comerciale în Călărași	-1.500.000

³² 2.960 MDL * 4 persoane * 12 luni.

		Economiile (bancare și în numerar) la sfârșitul anului	-1.055.494
Total	+2.695.972		-2.739.095
Diferență	-43.123		

5.6. Averea inexplicabilă în 2023

Fluxuri financiare de intrare

282. Conform informațiilor de la SFS pentru 2023, subiectul a obținut un venit net de +313.451 MDL ca salariu de judecător și +71.722 MDL din plata dobânzilor la contul său MAIB. Soția subiectului a obținut un venit net de +1.694.921 MDL din activitatea sa notarială.
283. Pe baza contractelor de închiriere încheiate cu chiriașii care utilizează spațiile de birouri din clădirea comercială Călărași și a calculelor furnizate în a doua rundă de întrebări (Întrebarea 1), subiectul a obținut un venit net suplimentar de +746.207 MDL sub formă de plăți de chirie.
284. În conformitate cu contractul de vânzare-cumpărare din 14 octombrie 2023, subiectul a vândut Volvo XC90 a/f 2008 pentru +192.300 MDL.
285. Conform contractului de vânzare-cumpărare din 8 mai 2023, acesta a vândut suprafața de 0,0078 ha de teren constructibil adiacent clădirii comerciale pe care o achiziționase în Călărași pentru suma de +180.000 MDL.
286. La începutul anului, gospodăria subiectului avea economii în valoare de +1.066.132 MDL, compuse din următoarele sume:
- (i) 360.000 MDL economii de numerar;
 - (ii) 6.370 MDL economii pe contul MAIB nr. 23****8191;
 - (iii) 687.000 MDL economii pe contul MAIB nr. 23****9329;
 - (iv) 23 MDL pe contul MAIB nr. 22****819;
 - (v) 10.334 MDL în contul MAIB nr. 22****0036; și
 - (vi) 2.401 MDL pe contul MAIB nr. 22****8562.
287. Fluxul financiar de intrare total în 2023 a fost de +4.264.733 MDL.
- #### *Fluxuri financiare de ieșire*
288. Gospodăria subiectului avea un CCP anual de -219.984 MDL în 2023.

289. Conform declarației de avere pentru 2023 subiectul a mai cheltuit -430.000 MDL pentru construcția unei case de locuit de 144,2 m.p. în orașul Călărași. Subiectul a menționat ca răspuns la a treia rundă de întrebări (Întrebarea 8) că suma de 430.000 MDL indicată ca cheltuieli în 2023 nu a fost cheltuită în 2023, ci între ianuarie-martie 2024. El a menționat că această sumă a fost indicată în declarația de avere pentru 2023, așa cum prevede Legea nr.133/2016 și Regulamentul ANI, care indică „la data depunerii declarației”.
290. În primul rând, subiectul a indicat ca răspuns la prima rundă de întrebări (Întrebarea 26) că gospodăria sa a cheltuit 1.480.000 MDL în 2022 și 2023 și încă 450.000 MDL în 2024. În declarația de avere pentru 2022, subiectul a indicat (în secțiunea VII¹ privind serviciile procurate) cheltuieli de 1.050.000 MDL pentru construcția clădirii. Declarația indică că serviciile respective au fost procurate până la 31 decembrie 2022. În declarația de avere pentru 2023, subiectul a indicat în aceeași secțiune că soția sa a efectuat cheltuieli suplimentare de 430.000 MDL pentru construcția casei, efectuate până la 31 decembrie 2023. În secțiunea III a aceleiași declarații, subiectul a indicat în rândul care se referă la casa respectivă de 144,2 m.p. că au efectuat în 2023 cheltuieli în valoare de 430.000 MDL pentru construcția casei. Prin urmare, înainte de răspunsul său la a treia rundă de întrebări, există cel puțin trei situații în care subiectul a menționat că în 2023 au fost efectuate cheltuieli de 430.000 MDL.
291. În plus, afirmația subiectului potrivit căreia Legea nr. 133/2016 impunea declararea procurării de servicii la data depunerii declarației este incorectă. Art. 6 alin (1) Legea nr.133/2016 prevede că veniturile și bunurile se declară pentru anul fiscal precedent, cu excepția bunurilor și intereselor personale prevăzute la art. 6 alin. 4 lit. b)-m), care trebuie declarate conform datei la care se depune declarația. Obligația de a declara serviciile procurate este prevăzută la lit. n) a articolului respectiv. Prin urmare, aceasta nu este inclusă ca excepție. În rezultat, serviciile procurate sunt declarate pentru anul fiscal precedent.
292. În cadrul audierii, subiectul a menționat că a indicat suma de 430.000 MDL ca fiind o cheltuială în 2023 pe baza informațiilor furnizate de soția sa și nu a acordat atenție faptului că această sumă a fost cheltuită în primele luni ale anului 2024. Această explicație nu poate fi acceptată deoarece subiectul a indicat, de asemenea, în timpul primei runde de întrebări, că cheltuielile de 430.000 MDL pentru construcția casei au fost efectuate în 2023. Această cheltuială este menținută ca flux financiar de ieșire în 2023 din considerentele de mai sus.
293. Conform contractului de vânzare-cumpărare din 17 mai 2023, soția subiectului a achiziționat o Skoda Karoq, a/f 2022, la prețul de -348.700 MDL. Conform

răspunsului său la prima rundă de întrebări (Întrebarea 6), gospodăria sa a cheltuit -31.000 MDL pentru călătorii în străinătate.

294. La sfârșitul anului, gospodăria subiectului avea economii de -3.396.486 MDL, compuse din următoarele sume:

- (i) 1.865.000 MDL economii de numerar;
- (ii) 15.304 MDL pe contul MAIB nr. 23;
- (iii) 1.460.000 MDL în contul MAIB nr. 23;
- (iv) 55.835 MDL pe contul MAIB nr. 22****0036;
- (v) 326 MDL pe contul MAIB nr. 22;
- (vi) 20 MDL pe contul MAIB nr. MD90****4375; și
- (vii) 1 MDL pe contul MAIB nr. MD44****8756.

295. Fluxul financiar de ieșire total în 2023 a fost de -4.426.170 MDL.

296. În consecință, fluxul financiar de ieșire total al subiectului (-4.426.170 MDL) a fost mai mare decât fluxul financiar de intrare (+4.264.733 MDL). Prin urmare, gospodăria sa avea un sold negativ de -161.437 MDL în 2023.

Tabelul nr. 7. Fluxurile financiare de intrare și de ieșire pentru 2023

Venituri (MDL)		Cheltuieli (MDL)	
Economii (bancare și în numerar) la începutul anului	+1.066.132	Cheltuieli de consum pentru populație (CCP)	-219.984 ³³
Salariul judecătorului	+313.451	Cheltuieli pentru călătorii în străinătate	-31.000
Venitul notarial al soției	+1.694.921	Cheltuieli pentru construcția casei de 144,2 m.p. din Călărași	-430.000
Încasări din contractele de închiriere a clădirii comerciale din Călărași	+746.207	Achiziționarea Skoda Karoq a/f 2022	-348.700
Plata dobânzilor în contul MAIB	+71.722	Economiile (bancare și în numerar) la sfârșitul anului	-3.396.486
Vânzări de Volvo XC90 a/f 2008	+192.300		

³³ 4.583 MDL * 4 persoane * 12 luni.

Vânzarea unui teren de construcție de 0,0078 ha în orașul Călărași	+180.000		
Total	+4.264.733		-4.426.170
Diferență	-161.437		

297. Astfel, gospodăria subiectului a înregistrat următoarea avere inexplicabilă în perioada 2012 - 2023:

Anul	Fluxuri financiare de intrare	Fluxuri financiare de ieșire	Suma în averea inexplicabilă, MDL
2012	+99.867	-135.319	-35.452
2013	+224.081	-402.107	-178.026
2014	+296.032	-360.543	-64.511
2017	+1.658.183	-1.677.100	-18.917
2019	+2.695.972	-2.739.095	-43.123
2023	+4.264.733	-4.426.170	-161.437
Total			-501.466

298. Comisia constată că soldul negativ total acumulat de gospodăria subiectului a fost de -501.466 MDL. Acesta depășește pragul de 234.000 MDL prevăzut la articolul 11 alin. (3) lit. a) din Legea nr. 252/2023. Prin urmare, Comisia concluzionează că subiectul nu corespunde criteriului de integritate financiară.

VI. Concluzia

299. Pe baza informațiilor obținute și a explicațiilor subiectului, Comisia propune ca subiectul să nu promoveze evaluarea externă din cauza necorespunderii cu criteriile prevăzute la articolul 11 alin. (2) lit. b) și alin. (3) lit. a) din Legea nr. 252/2023.

300. Comisia a identificat două motive distincte de necorespondere cu criteriile de la articolul 11 din Legea 252/2023. În conformitate cu articolul 17 din Legea 252/2023, se consideră că un subiect nu a promovat evaluarea dacă s-a constatat existența unui sau mai multor motive de necorespondere. Comisia ar fi emis recomandarea sa de nepromovare pe baza oricăruia dintre motivele identificate.

VII. Acțiuni ulterioare și publicarea

301. Potrivit articolului 40 punctul (4) din Regulament, prezentul raport va fi expediat subiectului și Consiliului Superior al Magistraturii prin poștă

electronică, iar în aceeași zi Comisia va publica pe pagina sa web oficială informația despre rezultatul evaluării.

302. În termen de cel mult trei zile de la aprobare, raportul semnat electronic va fi imprimat și va fi prezentat Consiliului Superior al Magistraturii, împreună cu un exemplar în format electronic al dosarului de evaluare cu toate materialele de evaluare colectate de Comisie.
303. Raportul va fi publicat pe site-ul oficial al Comisiei, cu măsurile de precauție corespunzătoare pentru protecția vieții private a subiectului și a altor persoane, în termen de trei zile de la expirarea perioadei de contestație împotriva hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii sau după ce Curtea Supremă de Justiție emite decizia prin care respinge contestația sau constată promovarea sau nepromovarea evaluării.
304. Raportul de evaluare a fost aprobat prin votul unanim al membrilor Completului la 7 mai 2025 și semnat în conformitate cu articolul 33 punctul (2) și articolul 40 punctul (5) din Regulament.
305. Raportul de evaluare a fost elaborat în limba engleză și în limba română.

Andrei Bivol

Vicepreședintele Comisiei

Președintele Completului A